

24-07-2020

PRIMLJENO:			
Organizaciona jedinica	Klasifikaciona oznaka	Redni broj	Broj priloga
03/3	50-18	1544	20

Broj: 03-23.1-11-40/20
Sarajevo, 22.07.2020.god.

PARLAMENTARNA SKUPŠTINA BOSNE I HERCEGOVINE
Zajednička komisija za ekonomske reforme i razvoj
N/r sekretara

Predmet: Informacija o kretanju makroekonomskih pokazatelja u Bosni i Hercegovini za januar/siječanj - maj/svibanj 2020. godine, dostavlja se

Poštovani,

Direkcija za ekonomsko planiranje Vijeća ministara Bosne i Hercegovine (DEP) je pripremila Informaciju o kretanju makroekonomskih pokazatelja u Bosni i Hercegovini za januar/siječanj - maj/svibanj 2020. godine.

Navedeni materijal se dostavlja radi informiranja.

S poštovanjem,

DIREKTOR

Zoran Zeljko

U prilogu:
- kao u tekstu

INFORMACIJA
o kretanju makroekonomskih pokazatelja
za januar/siječanj – maj/svibanj 2020. godine

Sadržaj

Uvod.....	3
1. Realni sektor.....	4
<i>Kretanje industrijske proizvodnje.....</i>	4
<i>Maloprodaja.....</i>	4
<i>Transport.....</i>	5
<i>Tržište rada.....</i>	5
2. Javne finansije.....	8
<i>Indirektni porezi u Bosni i Hercegovini.....</i>	8
<i>Prihodi od direktnih poreza, doprinosa i neporeskih prihoda .....</i>	8
3. Cijene, monetarni i finansijski sektor.....	8
<i>Cijene.....</i>	8
<i>Monetarni sektor.....</i>	9
<i>Bankarski sektor.....</i>	11
<i>Berze u Bosni i Hercegovini.....</i>	12
4. Vanjski sektor.....	14
<i>Platni bilans.....</i>	
<i>Vanjskotrgovinska robna razmjena.....</i>	15
5. Strane direktne investicije.....	15

Uvod

Vijeće ministara Bosne i Hercegovine je na 79. sjednici održanoj 05.03.2009. godine razmotrilo i usvojilo Prijedlog mjera iz nadležnosti Vijeća ministara Bosne i Hercegovine za ublažavanje uticaja globalne ekonomske krize na privredu Bosne i Hercegovine. Direkcija za ekonomsko planiranje je zadužena da u vezi sa navedenim prati kretanje makroekonomskih pokazatelja i da izvještaj o kretanju mjesečno dostavlja Vijeću ministara.

Direkcija je zadužena da „Informaciju“ dostavlja mjesečno Parlamentarnoj skupštini Bosne i Hercegovine u svrhu praćenja uticaja svjetske ekonomske krize na ekonomiju Bosne i Hercegovine.

„Informacija“ obuhvata kretanje glavnih makroekonomskih pokazatelja u Bosni i Hercegovini za navedeni period. Detaljna pojašnjenja svih oblasti koje su obuhvaćene u ovom dokumentu se mogu naći u Ekonomskim trendovima Bosne i Hercegovine koje publikuje Direkcija, kvartalno - četiri puta godišnje, te redovno dostavlja Vijeću ministara i Parlamentu Bosne i Hercegovine.

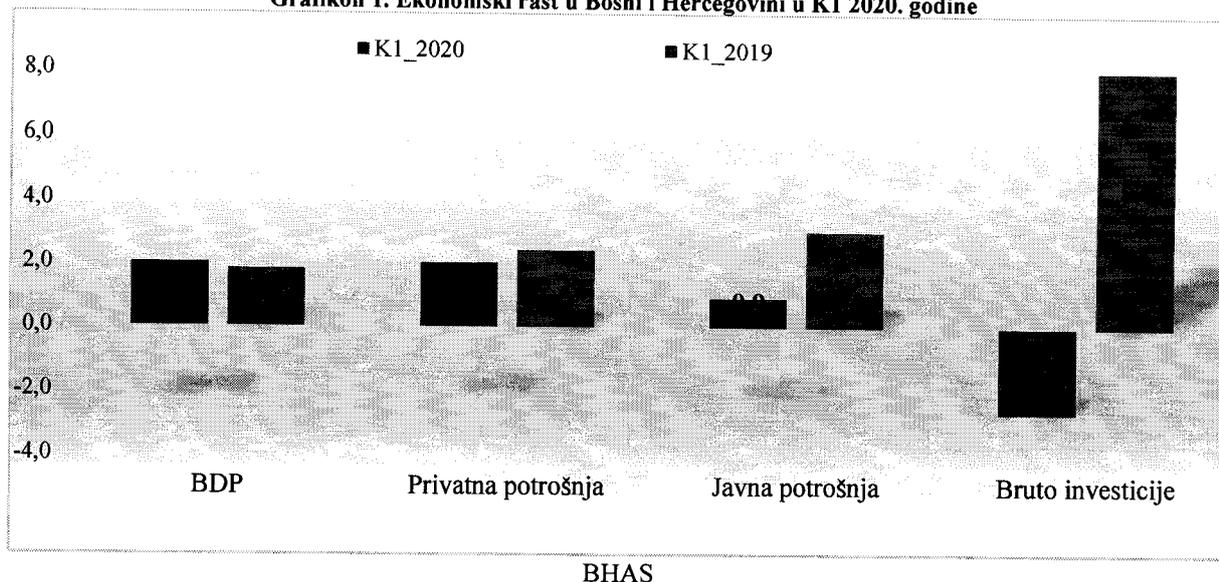
* * *

Prema prvim preliminarnim podacima Agencije za statistiku Bosne i Hercegovine (dalje u tekstu BHAS) procjenjuje se da je Bosna i Hercegovina u K1 2020. godine ostvarila ekonomski rast od 2,0% u odnosu na isti period prethodne godine.¹ Ostvareni rast djeluje prilično iznenađujuće ako se uzme u obzir trend usporavanja ekonomske aktivnosti iz prošle godine, kao i izbijanje globalne pandemije virusa Covid 19 koje je zvanično proglašena tokom marta 2020. godine. Osim toga, većina kratkoročnih indikatora kao što su industrijska proizvodnja, vanjskotrgovinska robna razmjena, građevinska i kreditna aktivnost, kao i podaci iz javnih finansija ukazivali su na slabljenje ekonomske aktivnosti u prvom kvartalu 2020. godine. Unatoč tome podaci BHAS-a ukazuju da je stopa rasta ekonomske aktivnosti bila nešto viša u odnosu na isti period prethodne godine. Tako je ekonomski rast prema podacima BHAS ostvaren isključivo zahvaljujući rastu domaće tražnje odnosno povećanju privatne i u manjoj mjeri javne potrošnje, dok su bruto investicije ostvarile pad u odnosu na isti period prethodne godine. S druge strane, drastično slabljenje privredne aktivnosti u glavnim trgovinskim partnerima usljed izbijanja globalne pandemije virusa Covid 19 doveo je do pada vanjskotrgovinske robne razmjene sa svijetom. Pregled strukture ekonomskog rasta u Bosni i Hercegovini za K1 2020 godine prikazan je na grafikonu ispod:

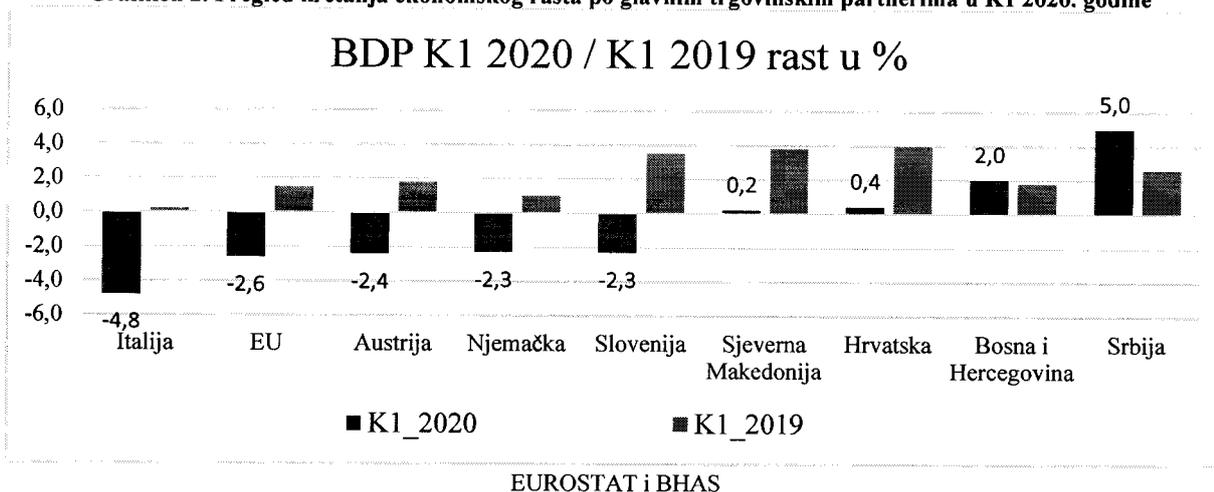
¹ Agencija za statistiku Bosne i Hercegovine, Saopštenje, „Bruto domaći proizvod, rashodni pristup tromjesečni podaci“, 30.06.2020. godine.

Grafikon 1. Ekonomski rast u Bosni i Hercegovini u K1 2020. godine

Dosadašnje analize su potvrdile da eksterne dinamike, odnosno privredna kretanja u okruženju predstavljaju glavnu strukturnu odrednicu ekonomskih kretanja u Bosni i Hercegovini. Ako je suditi po trenutnim pokazateljima, daljnja eskalacija pandemije Covid-a 19 veoma negativno bi se mogla odraziti na privredna kretanja u glavnim trgovinskim partnerima što se će se vrlo vjerovatno manifestovati značajnim padom ekonomskog rasta u ovim zemljama pa i u samoj Bosni i Hercegovini. Pregled kretanja ekonomskog rasta u glavnim trgovinskim partnerima u K1 2020 godine prikazan je na grafikonu ispod:

Grafikon 2. Pregled kretanja ekonomskog rasta po glavnim trgovinskim partnerima u K1 2020. godine

Iako zvanični podaci o kretanjima ekonomskog rasta u Bosni i Hercegovini u K2 2020 godine nisu bili raspoloživi u vrijeme pripreme ovog izvještaja sa sigurnošću se može reći da je tokom ovog perioda došlo do značajnog usporavanja ekonomske aktivnosti odnosno pada BDP-a. Trenutno raspoloživi kratkoročni pokazatelji za period januar-maj 2020. godine skoro pa eksplicitno potvrđuju navedenu konstataciju. Tokom ovog perioda Bosna i Hercegovina je zabilježila pad fizičkog obima industrijske proizvodnje od skoro 9%, pri čemu je pad izvozno orijentirane prerađivačke industrije iznosio 13,8%. Ovaj pad proizvodnje u kombinaciji sa efektom izuzetno oslabiljene izvozne tražnje usljed totalnog lockdown-a (Covid 19) doveo je do pada ukupne vanjskorgovinske robne razmjene za skoro 20%, pri čemu su stope pada izvoza i uvoza roba iznosile 16% odnosno 19,2%. Ova negativna kretanja u okviru agregatne ponude

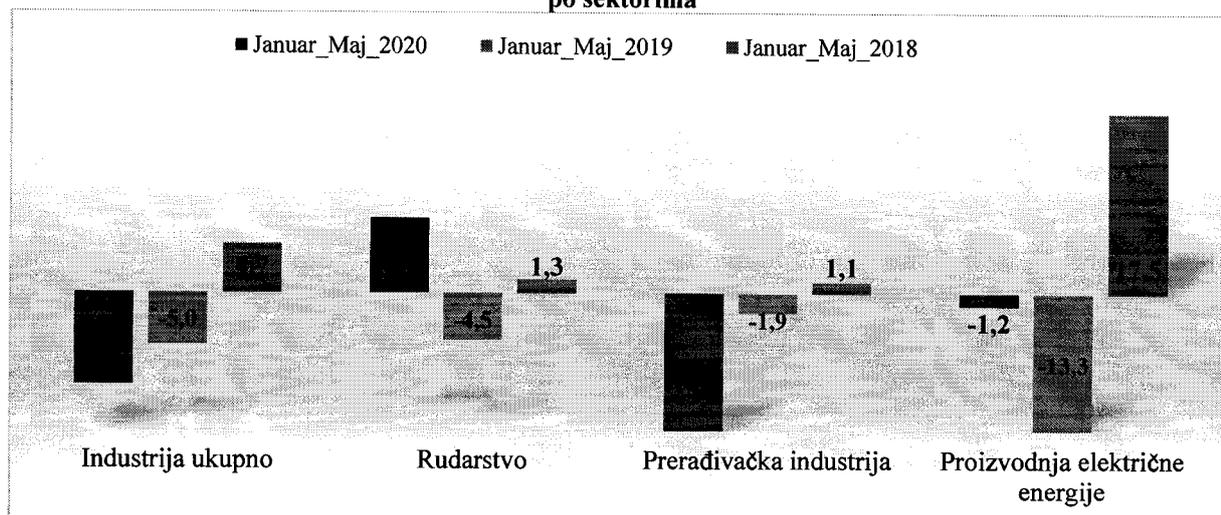
Bosne i Hercegovine veoma negativno su se odrazile na agregatnu tražnju u periodu januar-maj 2020. godine. Pad broja zaposlenih u aprilu od 1,7%, smanjen priliv doznaka građana iz inostranstva, kao i pad prometa u okviru maloprodaje od 7%, te uvoza roba široke potrošnje (trajnih i netrajnih) od oko 18% u periodu januar-maj 2020. godine nedvojbeno ukazuju na drastičan pad privatne potrošnje u Bosni i Hercegovini u K2 2020. godine. S druge strane, podaci iz domena javnih finansija za period januar-maj 2020. godine u okviru kojih je došlo do sada neviđenog pada prihoda od indirektnih poreza od oko 10% pri čemu su stope pada u aprilu i maju iznosile 20% odnosno 30% potvrđuje pad privatne potrošnje u Bosni i Hercegovini. S druge strane, novonastale okolnosti usljed pandemije virusa Covid-19 zahtjevale su pojačan angažman institucija u Bosni i Hercegovini kroz povećanje izdataka za zaštitu javnog zdravstva i saniranje ekonomskih posljedica krize što će nesumnjivo dovesti i do povećanja javne potrošnje. Međutim ovo povećanje nije ni izbliza dovoljno da bi se iskompenzirali gubici nastali u okviru privatne potrošnje, tako da se u drugom kvartalu očekuje pad finalne potrošnje (učešće finalne potrošnje u BDP-u oko 90%) što u biti implicitno ukazuje na pad BDP-a u drugom kvartalu 2020. godine. S druge strane, iako investicije u Bosni i Hercegovini imaju nešto niži nivo zastupljenosti vrlo je izvjesno da će iste zabilježiti pad obzirom na sve prisutnu neizvjesnost na tržištu, limitirane izvore finansiranja i pesimistična očekivanja kada su u pitanje perspektive kako na domaćem tako i na izvoznim tržištima. Ovu konstataciju potvrđuju i određeni statistički podaci za K1 2020. godine kao što su pad bruto investicija od 2,7%, pad direktnih stranih ulaganja od 3,5%, te pad izvršenih građevinskih radova od oko 3% u odnosu na isti period prethodne godine. Ako se imaju negativni trendovi u okviru privatne potrošnje, investicija i vanjskotrgovinske razmjene može se zaključiti da bi Bosna i Hercegovina u K2 2020. godine mogla zabilježiti značajan pad BDP-a, čak i višu stopu pada ekonomske aktivnosti u odnosu na globalnu finansijsku krizu iz 2009. godine.

1. Realni sektor

Kretanje industrijske proizvodnje

Statistički podaci BHAS-a o kretanju fizičkog obima industrijske proizvodnje u 2020. godini ukazuju na nastavak negativnog trenda iz prethodne godine koji je dodatno intenziviran usljed širenja globalne pandemije virusa Covid-19. Naime, prema preliminarnim podacima BHAS-a za prvih 5 mjeseci 2020. godine Bosna i Hercegovina je zabilježila pad fizičkog obima industrijske proizvodnje od 8,8% u odnosu na isti period prethod godine, dok je pad u maju u odnosu na isti mjesec prethodne godine iznosio skoro 16%².

Grafikon 3. Pregled kretanja fizičkog obima industrijske proizvodnje za period januar-maj 2020. godine po sektorima

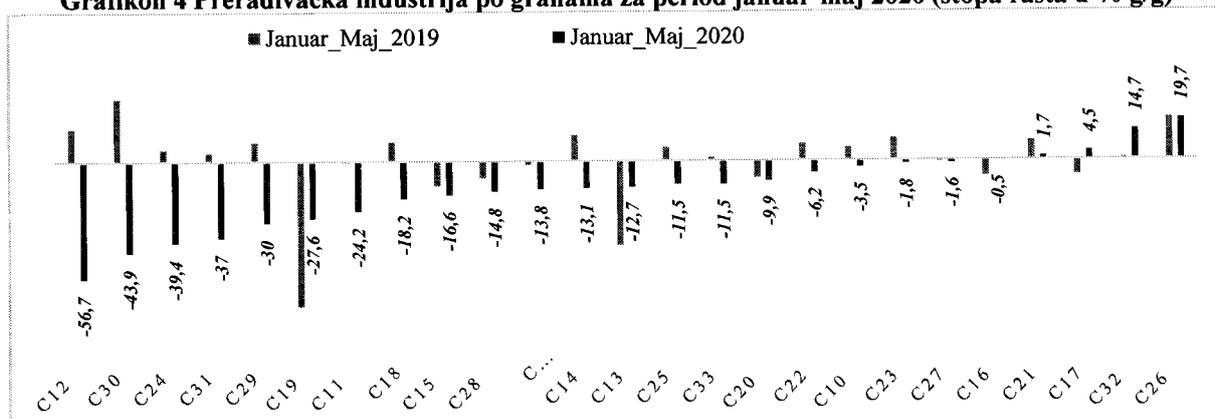

Izvor: BHAS

Ako se kretanje fizičkog obima industrijske proizvodnje posmatra po sektorima vidljivo je da pad proizvodnje u najvećoj mjeri posljedica smanjenja proizvodnje u okviru prerađivačke industrije od 13,8% u odnosu prvih pet mjeseci 2019. godine, dok je pad u maju iznosio čak 18,5%. Ovaj pad proizvodnje je prilično razumljiv ako se ima u vidu struktura prerađivačke industrije u Bosni i Hercegovini koja je prilično izvozno orijentisana i našla se na direktnom udaru usljed širenja pandemije Covid-19. Tako su najznačajnija smanjenja proizvodnje registrirana u okviru izvozno orijentiranih grana gdje su registrirane dvocifrene stope pada proizvodnje. Pregled kretanja proizvodnje u okviru prerađivačke industrije po granama u periodu januar-maj 2020. godine prikazan je na grafikonu ispod:

²Agencija za statistiku Bosne i Hercegovine, Saopštenje, „Indeks obima industrijske proizvodnje u Bosni i Hercegovini za maj 2020. godine-prethodni podaci“, 25.06.2020. godine.

Grafikon 4 Prerađivačka industrija po granama za period januar-maj 2020 (stopa rasta u % g/g)

Izvor: BHAS

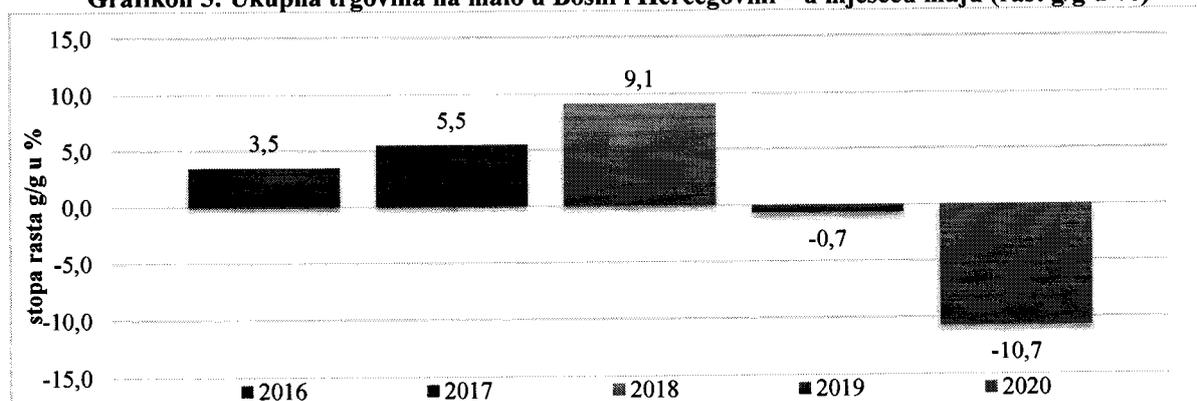
S druge strane, tokom posmatranog perioda u okviru sektora rudarstvo ostvareno je povećanje proizvodnje od od 7,2%, dok je u okviru sektora za proizvodnju električne energije zabilježen pad od 1,2% u odnosu na isti period prethodne godine.

Maloprodaja

Prema zvaničnim podacima BHAS-a za period januar - maj 2020. godine ukupna trgovina na malo je zabilježila realni pad prometa od 7,9%³, dok je u mjesecu maju realni pad ukupne trgovine na malo iznosio 10,7% (g/g). Do ovog pada je došlo usljed realnog smanjenja trgovine na malo motornim gorivima koja je u posmatranom mjesecu niža za 27,8% te do smanjenja trgovine na malo u specijaliziranim prodavnicima (u daljem tekstu s.p.) od 5,7%. Trgovina na malo hranom, pićem i duhanskim proizvodima je u mjesecu maju zabilježila negativnu stopu rasta od 8,7%.

Pored ovih kategorija u posmatranom periodu je došlo i do smanjenja prometa od 3,7% u trgovini na malo neprehrambenim proizvodima. U maju 2020. godine u okviru trgovine na malo neprehrambenim proizvodima je ostvaren negativan rast u većini kategorija, pa je tako u trgovini na malo proizvodima za kulturu i rekreaciju u s.p. pad iznosio 2,5%, trgovini na malo ostalom robom u s.p. 4,1%, trgovini na malo ostalom opremom za domaćinstvo u s.p. 5,4%. Izuzetak predstavljaju promet informacijsko-komunikacijskom opremom u s.p. sa rastom od 7,7% i trgovina na malo izvan prodavnica, štandova i tržnica sa stopom rasta od 33,7%.

Grafikon 5: Ukupna trgovina na malo u Bosni i Hercegovini – u mjesecu maju (rast g/g u %)

Izvor: BHAS

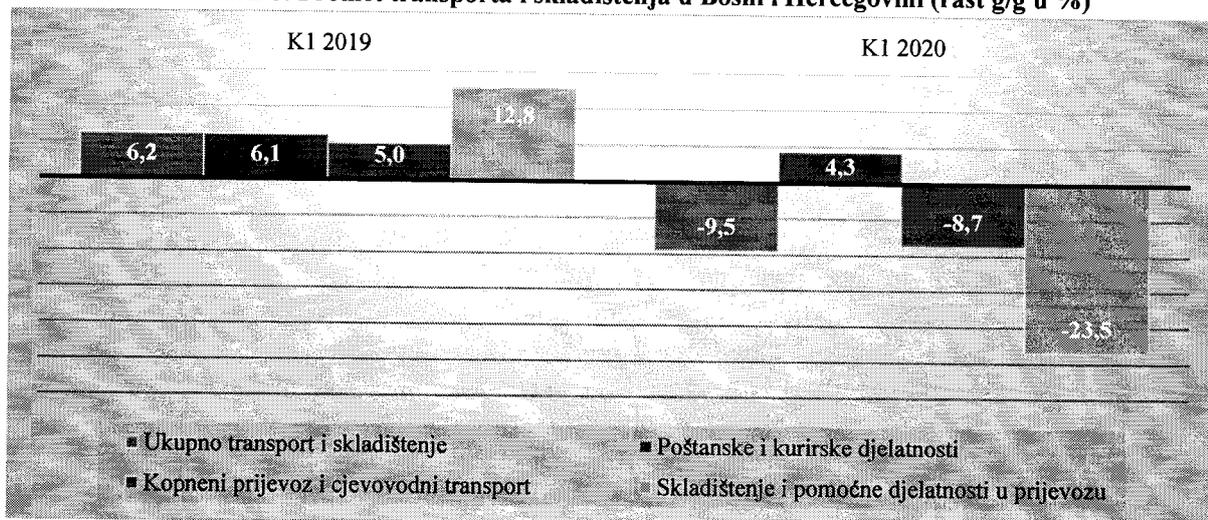
³ Izvor podataka: BHAS

U posmatranom periodu je došlo do pada u prometu na malo tekstilom, odjećom, obućom i proizvodima od kože u s.p. za 7,7%, trgovini na malo namještajem, opremom za rasvjetu i električnim aparatima za domaćinstvo u s.p. za 14,5%, trgovini u apotekama, trgovini na malo medicinskim i kozmetičkim preparatima u s.p. od 11,9% kao i do pada u trgovini na malo knjigama, novinama, muzičkim i videozapisima u s.p. od 44,2%. Jedina kategorija u okviru trgovine ostalom opremom za domaćinstvo koja je zabilježila pozitivnu stopu rasta od 22,1% je promet na malo sportskom opremom, igrama i igračkama u s.p.

Transport

U okviru djelatnosti prometa transporta i skladištenja je zabilježen nominalan pad od 9,5% u K1 2020. godine. U oblasti poštanskih i kurirskih djelatnosti ostvareni rast iznosio je 4,3%. Nasuprot tome, kod skladištenja i pomoćnih djelatnosti u prevozu je zabilježena negativna stopa rasta od 23,5% kao i u oblasti kopnenog prevoza i cjevovodnog transporta gdje je, u posmatranom kvartalu, ostvaren pad prometa od 8,7%.

Grafikon 6: Promet transporta i skladištenja u Bosni i Hercegovini (rast g/g u %)

Izvor: BHAS

Tržište rada

Podaci o broju zaposlenih lica u Bosni i Hercegovini za maj 2020. godine od strane BHAS-a nisu objavljeni u periodu pripreme Informacije pa se podaci u tekstu odnose na april 2020. godine. U aprilu 2020. godine broj zaposlenih lica u Bosni i Hercegovini smanjen je za 1,7% u odnosu na isti mjesec 2019. godine i iznosio je 808,9⁴ hiljada. U odnosu na mart 2020. godine broj zaposlenih lica je smanjen za 2,6%.

Smanjenju broja zaposlenih lica u Bosni i Hercegovini u aprilu 2020. godine značajno je doprinijela pandemija izazvana virusom COVID-19. Prema područjima djelatnosti broj zaposlenih lica u Bosni i Hercegovini manji je u velikom broju djelatnosti, a posebno u djelatnostima kao što su ugostiteljstvo, hotelijerstvo, kultura, sport, rekreacija, prerađivačka industrija i sl.

⁴ Privremeni podatak. Na osnovi polugodišnjeg istraživanja s punim obuhvatom RAD-15, stanje 30. septembar 2019, početkom decembra 2019. godine napravljena je korekcija objavljenih podataka o zaposlenima u pravnim osobama, dobivenih mjesečnim istraživanjem RAD-1. Stoga su podaci do septembra 2019. godine konačni, a za ostale mjesec 2019. i 2020. godine privremeni. Izvor: BHAS.

U aprilu 2020. godine u području djelatnosti pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane broj zaposlenih lica je smanjen za 13,3% u odnosu na isti mjesec 2019. godine (uz negativan doprinos rastu ukupnog broja zaposlenih od 0,7 p.p). Pored ugostiteljstva i hotelijerstva, značajan doprinos smanjenju ukupnog broja zaposlenih lica bio je i u području industrijske proizvodnje koja uz djelatnost trgovine zapošljava najviše lica u Bosni i Hercegovini. U području djelatnosti prerađivačke industrije broj zaposlenih lica je smanjen za 2,9% g/g (uz negativan doprinos rastu ukupnog broja zaposlenih od 0,6 p.p). Pored navedenih djelatnosti, broj zaposlenih lica značajno je smanjen u području djelatnosti umjetnosti, zabave i rekreacije (-22,8% g/g uz negativan doprinos rastu ukupnog broja zaposlenih od 0,4 p.p). Manji broj zaposlenih lica takođe je primjetan i u područjima djelatnosti trgovine na veliko i malo, popravka motornih vozila i motocikala (-1,1% g/g), prevoza i skladištenja (-2,2% g/g), vađenja rude i kamena (-6,1% g/g) ali je njihov doprinos bio nešto manji u poređenju sa prethodno navedenim područjima djelatnosti. Rast broja zaposlenih u pojedinim područjima djelatnosti samo je djelimično usporio negativnu stopu rasta broja zaposlenih lica.

Podaci o broju registrovanih nezaposlenih lica u Bosni i Hercegovini za maj 2020. godine nisu objavljeni u periodu pripreme Informacije pa se podaci u tekstu odnose na april 2020. godine. Usljed pojave COVID-19 pandemije broj registrovanih nezaposlenih lica u Bosni i Hercegovini u aprilu 2020. godine uvećan je za 1,4% u odnosu na april 2019. godine i iznosio je 419,6 hiljada. Prema podacima⁵ Agencije za rad i zapošljavanje Bosne i Hercegovine, u aprilu je brisano ukupno 5.837 lica sa evidencija službi zapošljavanja. Od ovog broja zaposleno je 3.588 lica. Istovremeno je za 21.649 lica prestao radni odnos. Stopa registrovane nezaposlenosti u Bosni i Hercegovini u martu 2020. godine je iznosila 32,4% i smanjena je u poređenju sa istim mjesecom prethodne godine.⁶

Tabela 1: Broj zaposlenih lica i registrovanih nezaposlenih lica u Bosni i Hercegovini

Mjesec	Broj zaposlenih lica u Bosni i Hercegovini	Stopa rasta g/g (u odnosu na isti mjesec prethodne godine)	Broj registrovanih nezaposlenih lica u Bosni i Hercegovini	Stopa rasta g/g (u odnosu na isti mjesec prethodne godine)
01-2019	813.683	2,9%	433.438	-8,9%
02-2019	809.632	2,3%	430.053	-9,1%
03-2019	812.524	2,3%	423.419	-9,2%
04-2019	822.516	3,1%	413.826	-9,7%
05-2019	824.875	2,6%	406.685	-9,6%
06-2019	826.183	2,3%	405.476	-9,5%
07-2019	826.851	2,4%	407.109	-9,6%
08-2019	821.971	2,4%	406.848	-9,3%
09-2019	827.304	2,1%	403.355	-8,7%
10-2019	830.306	3,0%	401.342	-8,3%
11-2019	831.126	2,9%	401.359	-7,8%
12-2019	830.383	2,7%	401.846	-7,7%
01-2020	823.130	2,6%	411.230	-9,0%
02-2020	831.909	2,5%	406.167	-6,3%
03-2020	832.200	2,8%	402.888	-6,3%
04-2020	830.421	2,2%	398.270	-5,9%
05-2020	808.894	-1,7%	419.582	1,4%
05-2020	-	-	-	-

Izvor: BHAS, Agencija za rad i zapošljavanje Bosne i Hercegovine

⁵ Izvor: Pregled stanja tržišta rada na dan 31. marta 2020. godine.

⁶ Izvor: Agencija za rad i zapošljavanje Bosne i Hercegovine. Podatak o stopi registrovane nezaposlenosti se odnosi na mart 2020. godine jer podaci o broju zaposlenih lica za april 2020. godine nisu objavljeni u periodu izrade Informacije.

Podatak o prosječnoj neto plati za maj nije objavljen u periodu izrade Informacije pa se podaci odnose na april 2020. godine. Prosječna neto plata u Bosni i Hercegovini u aprilu 2020. godine iznosila je 942 KM i nominalno je veća za 2,9% u odnosu na april 2019. godine. Pomenuta stopa rasta bila je znatno sporija u poređenju sa prethodnim mjesecom što je predstavljeno u tabeli ispod. Kao i prethodnih mjeseci, najveća prosječna isplaćena neto plata u Bosni i Hercegovini bila je u području finansijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja (1.534 KM), dok je najniža prosječna isplaćena neto plata u području djelatnosti pružanja smještaja, te pripreme i usluživanja hrane (564 KM).

Prema područjima djelatnosti najveće nominalne stope rasta neto plate u periodu IV 2020/IV 2019 bile su u djelatnosti javne uprava i odbrana, obaveznog socijalnog osiguranja (4,9% g/g), djelatnosti zdravstvene i socijalne zaštite (4,2% g/g), obrazovanja (4,1% g/g) kao i građevinarstvu (4% g/g). Ipak, prosječne neto plate u pojedinim djelatnostima su imale negativan kao i sporiji⁷ rast pa je prosječna stopa rasta neto plate bila sporija.

Tabela 2: Prosječna neto plata u Bosni i Hercegovini i stope rasta u odnosu na isti period prethodne godine

	Prosječna neto plata u Bosni i Hercegovini (u KM)	Nominalna stopa rasta prosječne neto plate (g/g)
04-2019	921	4,8%
01-2020	945	3,5%
02-2020	941	5,1%
03-2020	950	4,8%
04-2020	942	2,9%

Izvor: BHAS

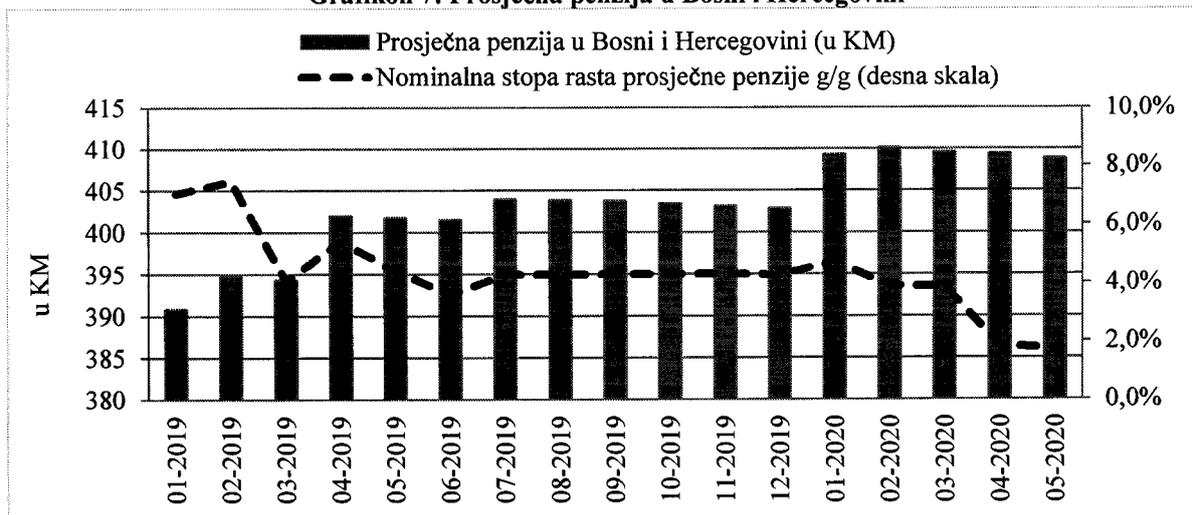
U maju 2020. godine prosječna penzija u Bosni i Hercegovini iznosila je 409⁸ KM i u odnosu na maj 2019. godine nominalno je veća za 1,7%, ali je u odnosu na prethodni mjesec ostala nepromijenjena. Najniža penzija u maju 2020. godine nije se mijenjala i u Federaciji Bosne i Hercegovine iznosila je 371,8 KM, dok je u Republici Srpskoj iznosila 201,8 KM za penzijski staž do 15. godina. Broj penzionera u Bosni Hercegovini nastavio se postepeno uvećavati. U maju 2020. godine ukupan broj penzionera iznosio je 692,7⁹ hiljada i u odnosu na maj prethodne godine uvećan je za 1,8%.

⁷ Negativan nominalni rast neto plate je registrovan u području finansijskih djelatnosti i djelatnosti osiguranja (-4,6% g/g), poslovanja nekretninama (-3,4% g/g), stručnih, naučnih i tehničkih djelatnosti (-3,1% g/g), poljoprivrede, šumarstva i ribolova (-2% g/g), djelatnosti proizvodnje i snabdijevanja el. energijom, gasom, parom i klimatizacija (-0,6% g/g), prevoza i skladištenja (-0,6% g/g) što je uticalo na sporiji rast prosječne neto plate u Bosni i Hercegovini.

⁸ Prosječna penzija u Bosni i Hercegovini je izračunata na osnovu prosječnih mjesečnih penzija ponderisanih udjelom ukupnog broja penzionera u svakom od entiteta u ukupnom broju penzionera.

⁹ Broj penzionera u Bosni i Hercegovini u analizi predstavlja zbir penzionera koji primaju penzije od Federalnog zavoda za penzijsko i invalidsko osiguranje i Fonda za penzijsko i invalidsko osiguranje Republike Srpske bez obzira na mjesto prebivališta (u ili izvan Bosne i Hercegovine).

Grafikon 7: Prosječna penzija u Bosni i Hercegovini

Izvor: BHAS, Federalni zavod za penzijsko i invalidsko osiguranje, Fond za penzijsko i invalidsko osiguranje Republike Srpske

2. Javne finansije

Za period januar-maj 2020. godine, u Bosni i Hercegovini je ukupno prikupljeno oko 5,9 milijardi KM javnih prihoda što predstavlja smanjenje od oko 8,5% u poređenju sa istim periodom prethodne godine. Udio prihoda koje je prikupila Uprava za indirektno oporezivanje Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu UIO) u ukupnim prihodima je iznosio oko 48,9%.

Indirektni porezi u Bosni i Hercegovini

U mjesecu maju 2020. godine stupio je na snagu novi Pravilnik o uplaćivanju indirektnih poreza i ostalih prihoda i taksi koje naplaćuje UIO¹⁰. Razlog za donošenje novog Pravilnika je okončanje procedure izbora komercijalnih banaka u sistemu Jedinственог računa (u daljem tekstu JR UIO). Pored toga Pravilnikom je takođe uređen i način plaćanja gotovinskog depozita za potrebe osiguranja carinskog duga kao i za potrebe upisa u Jedinствени registar obveznika indirektnih poreza.

Pravilnikom je uređena procedura preknjižavanja pogrešno/više uplaćenih indirektnih poreza i ostalih prihoda i taksi koje naplaćuje UIO.

Dalje, u Pravilniku su definisana nova pravila za plaćanje obaveza pri uvozu i izvozu koje se ne naplaćuju na osnovu carinske prijave, odnosno ostalih prihoda i taksi, kao i plaćanja jednokratnih uplata, te su definisane i nove vrste prihoda za uplatu zatezних kamata na putarinu za izgradnju autoputeva i izgradnju i rekonstrukciju drugih puteva (0,25 KM) i zatezних kamata za puteve (0,15 KM).

Naplaćeni prihodi. S obzirom na vanredne okolnosti uzrokovane pandemijom virusa Covid-19 i u mjesecu maju došlo je do pada privredne aktivnosti, usljed čega je došlo i do pada ukupno naplaćenih prihoda od indirektnih poreza. Pad prihoda u mjesecu maju 2020. godine (najveći zabilježeni od početka godine), uticao je i na pad prihoda u periodu januar-maj tekuće godine. Tako su ukupno (bruto) naplaćeni prihodi od indirektnih poreza i ostalih prihoda i taksi, za prvih pet mjeseci, iznosili oko 2,9 milijardi KM. U poređenju sa istim periodom prethodne godine, bruto prihodi su zabilježili smanjenje od oko 10,1%. Zbog slabije privredne aktivnosti,

¹⁰ "Službeni glasnik Bosne i Hercegovine", broj 21/20 i 23/20.

tokom istog perioda, smanjen je broj rješenja za povrat sa JR UIO, ali je smanjen i iznos novčanih sredstava po ovom osnovu za 9,7% g/g.

Tokom posmatranog perioda, neto prihodi od indirektnih poreza su iznosili oko 2,4 milijarde KM, čime su u poređenju sa istim periodom prethodne godine ostvarili smanjenje od 9,0%.

Sve kategorije prihoda iz nadležnosti UIO Bosne i Hercegovine, dale se negativan doprinos stopi rasta neto prihoda od indirektnih poreza i to: porez na dodatu vrijednost od 4,5 p.p., prihodi od akciza 2,9 p.p., prihodi od carina 0,7 p.p. i prihodi od putarina 0,8 p.p.

Tabela 3: Naplata i raspodjela prihoda od indirektnih poreza (rast g/g u % ako nije drugačije naznačeno)

	<i>struktura</i>	<i>jan-maj</i>	<i>jan-maj</i>	<i>mar</i>	<i>apr</i>	<i>maj</i>
	<i>2020</i>	<i>2019</i>	<i>2020</i>	<i>2020</i>	<i>2020</i>	<i>2020</i>
Bruto prihodi - prikupljeno	100,0	9,0	-10,1	3,7	-23,4	-31,9
Povrati	17,9	12,7	-15,1	3,4	-28,3	-34,4
Neto prihodi - prikupljeno	82,1	8,2	-9,0	3,8	-22,2	-31,3
<i>PDV</i>	<i>50,7</i>	<i>6,8</i>	<i>-7,5</i>	<i>-2,4</i>	<i>-20,7</i>	<i>-28,3</i>
<i>Carine</i>	<i>3,6</i>	<i>8,4</i>	<i>-16,5</i>	<i>-10,3</i>	<i>-45,5</i>	<i>-30,5</i>
<i>Akcize</i>	<i>19,7</i>	<i>9,7</i>	<i>-12,0</i>	<i>25,8</i>	<i>-11,3</i>	<i>-51,0</i>
<i>Putarine</i>	<i>7,4</i>	<i>12,5</i>	<i>-7,7</i>	<i>6,1</i>	<i>-33,4</i>	<i>-10,1</i>
<i>Ostali prihodi</i>	<i>0,2</i>	<i>5,6</i>	<i>-12,2</i>	<i>-18,7</i>	<i>-17,4</i>	<i>-22,3</i>
<i>Neusklađeni prihodi</i>	<i>0,5</i>	<i>43,1</i>	<i>3,3</i>	<i>...</i>	<i>-57,7</i>	<i>...</i>
Raspoloživo za raspodjelu	100,0	8,3	-9,5	4,5	-22,9	-31,2
Minimalne rezerve	18,5	-0,1	-15,4	0,2	-23,0	-36,4
Budžeti	81,5	10,7	-8,0	5,6	-22,9	-29,7
Servisiranje vanjskog duga	8,4	-12,6	-8,9	-42,8	20,0	-0,5
<i>Federacija Bosne i Hercegovine</i>	<i>5,4</i>	<i>-14,2</i>	<i>-6,3</i>	<i>-40,0</i>	<i>10,2</i>	<i>1,1</i>
<i>Republika Srpska</i>	<i>2,9</i>	<i>-10,6</i>	<i>-14,6</i>	<i>-51,0</i>	<i>41,0</i>	<i>-5,6</i>
<i>Brčko Distrikt</i>	<i>0,1</i>	<i>40,1</i>	<i>16,3</i>	<i>2,5</i>	<i>-100,0</i>	<i>51,1</i>
Raspodjeljeno nakon servisiranja vanjskog duga	73,1	14,9	-7,9	17,8	-27,0	-35,0
<i>Institucije Bosne i Hercegovine</i>	<i>10,3</i>	<i>0,0</i>	<i>-0,8</i>	<i>4,0</i>	<i>-0,8</i>	<i>-5,5</i>
<i>Federacija Bosne i Hercegovine</i>	<i>40,1</i>	<i>17,6</i>	<i>-9,5</i>	<i>18,2</i>	<i>-30,3</i>	<i>-40,6</i>
<i>Republika Srpska</i>	<i>20,4</i>	<i>19,2</i>	<i>-8,0</i>	<i>26,2</i>	<i>-32,6</i>	<i>-37,6</i>
<i>Brčko Distrikt</i>	<i>2,3</i>	<i>8,3</i>	<i>-10,6</i>	<i>6,7</i>	<i>-26,8</i>	<i>-36,1</i>

Izvor: UIO Bosne i Hercegovine

PDV. Za prvih pet mjeseci 2020. godine, bruto prihodi od PDV-a su iznosili oko 2,0 milijarde KM, što je u u poređenju sa istim periodom prethodne godine manje za 9,7%. Neto prihodi po osnovu PDV-a su iznosili oko 1,4 milijarde KM, što je 7,5% g/g manje. U strukturi naplaćenih prihoda od PDV-a dominiraju prihodi naplaćeni prilikom uvoza roba koji su manji za 15,8% g/g dok je naplaćeni prihod od PDV-a, iz prometa domaćih roba i usluga ostvario rast od 0,7% g/g.

Prihodi od PDV-a, posmatrani u maju mjesecu, zabilježili su smanjenje od 30,4% g/g (bruto) i 28,3 g/g (neto).

Akcize. U periodu januar-maj 2020. godine, neto prihodi od akciza su iznosili oko 553 miliona KM, i manji su za 12,0% g/g. Smanjenje prihoda od akciza desilo se zbog smanjenja prihoda od akciza na uvozne proizvode tokom maja mjeseca. U poređenju sa istim periodom prethodne godine ovi prihodi su manji za 4,5%, dok su prihodi od akciza na domaće proizvode, manji za oko 61,0% g/g. Ako se uvozne akcize posmatraju po vrstama proizvoda, uočava se da su prihodi od akciza na naftu i naftne prerađevine ostvarile rast od 3,6% g/g, dok su prihodi od akciza na duvanske prerađevine manji za 8,5% g/g.

Posmatrajući po vrstama akcize na domaće proizvode značajan pad prihoda, zabilježen je kod akciza na domaću naftu i naftne derivate, koji su manji za skoro 100,0% g/g. Takođe, značajan pad prihoda zabilježen je i kod akciza na domaći duvan i duvanske prerađevine (57,3% g/g).

Putarine. Ukupno naplaćeni neto prihodi od putarina za period januar-maj 2020. godine iznosili su oko 228 miliona KM. U poređenju sa istim periodom prethodne godine isti su smanjeni za oko 7,7% g/g.

Carine. Tokom posmatranog perioda, naplaćeni prihodi po osnovu carinskih dažbina su iznosili oko 102 miliona KM, i u poređenju sa istim periodom prethodne godine u padu su od oko 16,5%.

Raspoređeni prihodi. Ukupni prihodi raspoloživi za raspodjelu, u periodu januar - maj 2020. godine, su iznosili oko 2,9 milijardi KM. Nakon izdvajanja sredstava za izgradnju autoputeva i izgradnju i rekonstrukciju drugih puteva u Bosni i Hercegovini u iznosu od oko 146,8 miliona KM, minimalne rezerve u iznosu od oko 527,6 miliona KM i sredstava za finansiranje institucija Bosne i Hercegovine u iznosu od 304,1 milion KM, UIO Bosne i Hercegovine, je izvršila raspored preostalih sredstava u iznosu od oko 1,9 milijardi KM krajnjim korisnicima prema važećim koeficijentima¹¹. Od tog iznosa Federaciji Bosne i Hercegovine je doznačeno ukupno oko 1,2 milijarde KM (za servis vanjskog duga oko 188,6 miliona KM), Republici Srpskoj oko 611,6 miliona KM (za servis vanjskog duga oko 91,6 miliona KM) i Brčko Distriktu oko 63,0 miliona KM (4,5 miliona KM za servis vanjskog duga). U poređenju sa istim periodom prethodne godine raspoređena sredstva sa JR UIO za servisiranje obaveza vanjskog duga su manja za 8,9%, dok su raspoređena sredstva krajnjim korisnicima, nakon servisiranja obaveza vanjskog duga manja za 7,9%.

Prihodi od direktnih poreza, doprinosa i neporeskih prihoda

Za prvih pet mjeseci 2020. godine, entitetske poreske uprave su ukupno prikupile oko 3,0 milijarde KM javnih prihoda, iz svojih nadležnosti. Prihodi poreskih uprava nastavljaju da se smanjuju, tako da su na kraju posmatranog perioda manji za 6,9% g/g. Već od marta mjeseca, u naplati prihoda entitetskih poreskih uprava, mogle su se primjetiti posljedice uzrokovane pandemijom virusa Covid-19, koje su se tokom aprila mjeseca produbile i čiji su negativni efekti nastavljeni i tokom maja mjeseca. Usljed spomenute pandemije utvrđene su i određene poreske mjere radi ublažavanja ekonomskih posljedica s ciljem smanjenja nelikvidnosti poreskih obveznika izazvanih navedenim stanjem, a koje će se direktno odraziti na smanjenje u naplati prihoda od strane poreskih uprava. Te mjere se odnose na: produženje rokova za podnošenje godišnjih prijava i izmirenje obaveza po osnovu poreza na dohodak, dobit ali i drugih prihoda, uz mogućnost plaćanja poreskih obaveza u ratama, kao i odgađanje plaćanja poreskog duga. Takođe, treba istaći i isplatu minimalne plate i uplatu doprinosa za zaposlene, čiji poslodavni su prestali sa radom usljed pandemije (izgubljeno tržište, nedostatak sirovina i slično). Detalji o naplati prihoda poreskih uprava slijede u tabeli ispod.

---

¹¹ Odlukom Upravnog odbora UIO Bosne i Hercegovine, broj: 02-17-35/17, utvrđeni su privremeni koeficijenti raspodjele sredstava sa JR za period april-juni 2017. godine, i isti su se primjenjivali i u aprilu 2020. godine, a iznose: Federacija Bosna i Hercegovina 64,26%, Republika Srpska 32,19% i Brčko Distrikt Bosne i Hercegovine 3,55%.

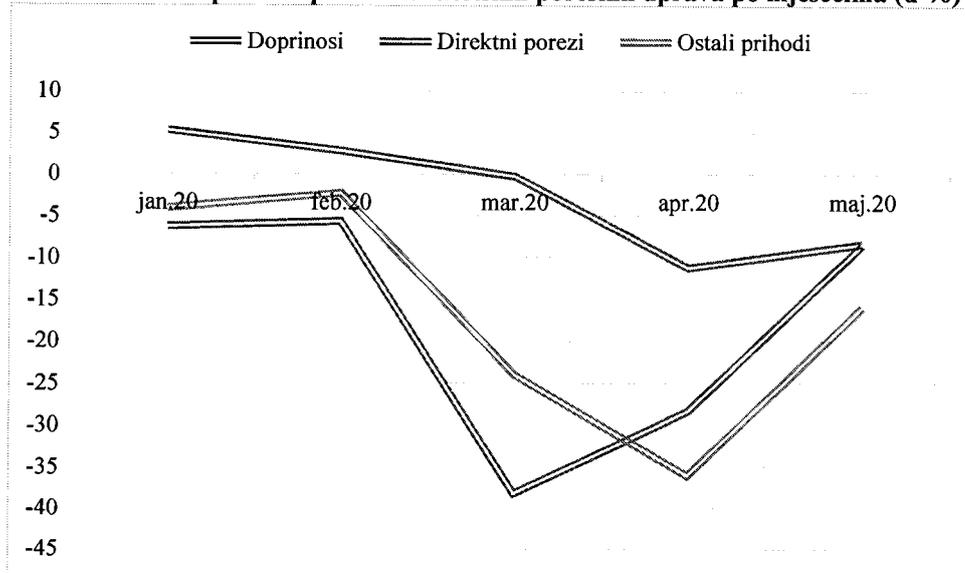
Tabela 4: Prihodi od direktnih poreza, doprinosa, taksi, naknada i kazni u periodu januar - april

Naziv prihoda	Federacija Bosne i Hercegovine			Republika Srpska			Bosna i Hercegovina		
	miliona KM		rast u %	miliona KM		rast u %	miliona KM		rast u %
	2019	2020		2019	2020		2019	2020	
Direktni porezi	411,6	369,9	-10,1	236,2	178,4	-24,5	647,8	548,3	-15,4
Porez na dohodak	176,4	170,2	-3,5	82,3	78,0	-5,3	258,7	248,2	-4,1
Porez na dobit	186,1	158,5	-14,9	138,6	91,4	-34,0	324,7	249,9	-23,0
Porezi građana	48,8	41,0	-16,0	15,3	9,0	-41,4	64,1	50,0	-22,1
Ostali porezi	0,3	0,2	-28,2	0,0	0,0	-	0,3	0,2	-28,2
Takse, kazne i naknade	293,0	248,0	-15,4	164,6	145,6	-11,5	457,6	393,6	-14,0
Doprinosi	1.491,2	1.437,7	-3,6	634,7	633,4	-0,2	2.125,9	2.071,1	-2,6
PIO	831,3	801,4	-3,6	359,0	361,2	0,6	1.190,3	1.162,6	-2,3
Zdravstvo	590,9	569,8	-3,6	228,4	228,3	0,0	819,3	798,1	-2,6
Nezaposleni	69,0	66,5	-3,6	14,9	11,2	-24,4	83,9	77,7	-7,3
Dječija zaštita	0,0	0,0	-	30,3	30,3	-0,1	30,3	30,3	-0,1
Zapošljavanje invalida	0,0	0,0	-	2,1	2,3	9,4	2,1	2,3	9,4
Ostali prihodi	3,3	1,2	-62,7	2,5	0,5	-81,1	5,8	1,7	-70,6
UKUPNO	2.199,0	2.056,8	-6,5	1.038,0	957,9	-7,7	3.237,0	3.014,6	-6,9

Izvor: entitetske poreske uprave

Ako se prihodi entitetskih poreskih uprava posmatraju samo u mjesecu maju, uočava se da je posmatrani mjesec nešto bolji u odnosu na april 2020. godine (razlika u porastu naplaćenih prihoda je iznosila 8,5 p.p.), što je ublažilo smanjenje u poređenju sa istim mjesecom prethodne godine (9,7%). Smanjenje prihoda, posmatrano po entitetima je ujednačeno, što jasno ukazuje da je razlog njihovog smanjenja ograničen rad privrednih subjekata. Interesantno je da su prihodi od poreza na dobit u Federaciji Bosne i Hercegovine tokom maja mjeseca uvećani za 22,8% u poređenju sa istim mjesecom prethodne godine, što je rezultiralo da ukupna stopa direktnih poreza bude pozitivna (0,1%). Navedeni rast rezultat je rasta prihoda po osnovu poreza na dobit preduzeća, ali i dobiti banaka.

Grafikon 8: Stope rasta prihoda entitetskih poreskih uprava po mjesecima (u %)

Izvor: entitetske poreske uprave

Socijalni doprinosi. Kao najveća i najznačajnija kategorija prihoda iz nadležnosti entitetskih poreskih uprava, prihodi po osnovu socijalnih doprinosa su u periodu januar-maj 2020. godine dostigli nivo od oko 2,1 milijardu KM. U poređenju sa istim periodom prethodne godine, ovi

prihodi su manji za 1,1%, odnosno za 54,8 miliona KM. Najveća kategorija socijalnih doprinosa jesu doprinosi za penziono-invalidsko osiguranje, koji su smanjeni za 2,3% g/g. Prihodi od doprinosa, posmatrani u mjesecu maju 2020. godine, su niži za 8,4% g/.

Direktni porezi. Prihodi po osnovu direktnih poreza su na kraju perioda januar - maj 2020. godine, iznosili oko 548 miliona KM, što je smanjenje od oko 15,4% g/g. Usljed pozitivne stope rasta u maju mjesecu u nadležnosti poreske uprave Federacije Bosne i Hercegovine, pad prihoda od poreza na dobit na nivou Bosne i Hercegovine tokom posmatranog perioda je ublažen (23,0% g/g). Na smanjenje poreza na dobit u najvećoj mjeri uticali su smanjenje prihoda od poreza na dobit pravnih lica u oblasti priređivanja igara na sreću, elektroprivrede, pošte, telekomunikacija i mikrokreditnih organizacija. Što se tiče poreza na dohodak, najveći uticaj na smanjenje su imali prihodi od poreza na obavljanje samostalne djelatnosti, kapitalne dobitke. Takođe, iako je udio ove kategorije mali, i prihodi od poreza na nepokretnosti i imovinu (porezi građana) bilježe značajno smanjenje.

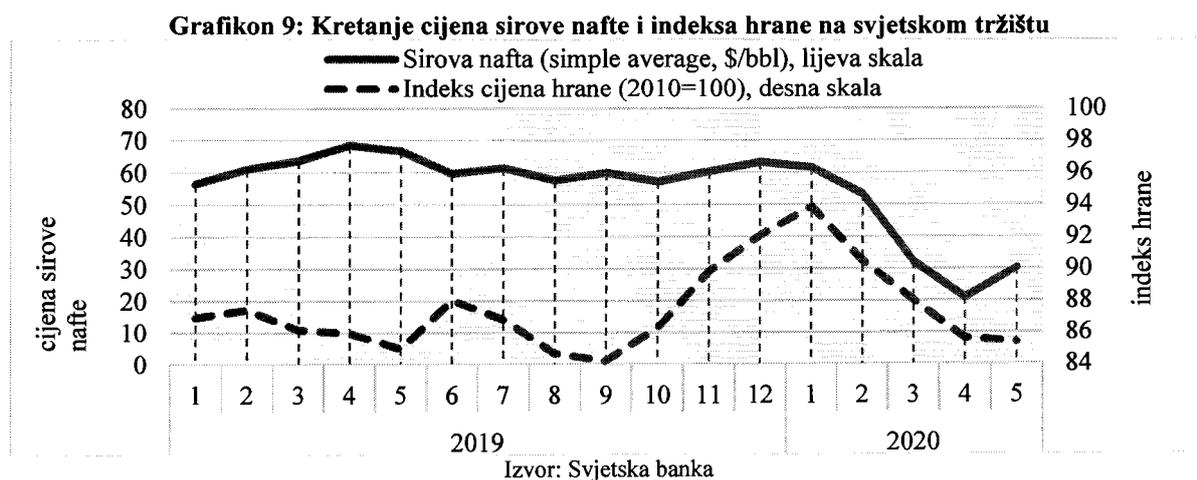
Ukoliko se prihodi od direktnih poreza, posmatraju na nivou mjeseca maja 2020. godine, uočava se da je najveće smanjenje zabilježeno kod prihoda od poreza na nepokretnosti i imovinu (porezi građana), iako je njihov udio u poreskim prihodima jako mali (47,8% g/g). Porezi na dohodak su manji za 7,5% g/g, dok su prihodi od poreza na dobit ostvarili rast od 1,6% g/g.

Takse, kazne i naknade. Po osnovu raznih taksi, naknada i kazni u periodu januar-maj 2020. godine, ukupno je naplaćeno oko 394 miliona KM prihoda. U poređenju sa istim periodom prethodne godine, navedeni prihodi su manji za 14,0%. Na smanjenje prihoda u kategoriji taksi najviše su uticale smanjenje naplate raznih administrativnih taksi i komunalnih taksi. Smanjenje ovih prihoda, u toku maja mjeseca tekuće godine je iznosilo oko 16,0% g/g.

3. Cijene, monetarni i finansijski sektor

Cijene

Prema podacima Svjetske banke, cijena sirove nafte na svjetskom tržištu energenata u maju 2020. godine bila je niža za 54,5% u odnosu na maj 2019. godine i iznosila je 30,4 \$/barelu. Ipak, u poređenu sa aprilom 2020. godine cijena sirove nafte bila je veća za 44,4%. Indeks hrane na svjetskom tržištu u maju 2020. godine u odnosu na maj 2019. godine bio je skoro nepromijenjen (rast 0,5% g/g), dok je u odnosu na april 2020. godine bio niži za 0,3%. Kretanje cijena sirove nafte i hrane u 2019. i 2020. godini predstavljeno je na grafikonu ispod.

Inflacija mjerena harmonizovanim indeksom potrošačkih cijena u EU 27 u maju 2020. godine bila na izrazito niskom nivou i iznosila je 0,5% g/g, dok je u eurozoni iznosila 0,1%.¹²

U periodu I-V 2020/I-V 2019. godine u Bosni i Hercegovini registrovana je deflacija od 0,4%, odnosno u maju 2020. godine registrovana je deflacija od 2,1%. U tabeli ispod se može primjetiti da je najveće smanjenje cijena u posmatranom periodu bilo u odjeljcima prevoza, odjeće i obuće, namještaja, kućnih uređaja i redovnog održavanje kuće.

U odjeljku prevoza cijene su bile niže za 5,4% u periodu I-V 2020/I-V 2019. godine što je povezano sa cijenama sirove nafte koje su u posmatranom periodu bile izrazito niske. U odjeljku odjeće i obuće cijene su bile niža za 10% u posmatranom periodu. Uslijed rasta cijena hrane u Bosni i Hercegovini u odjeljku hrane i bezalkoholnih pića cijene su uvećane za 1% u periodu I-V 2020/I-V 2019. godine. Cijene u odjeljku stanovanja, vode, el. energije, plina i dr. energenata bile su veće za 0,3% u periodu I-V 2020/I-V 2019. godine. U okviru ovog odjeljka cijene najamnina, vodosnabdijevanja, različitih komunalnih usluga kao i plina doprinijele su rastu cijena u ovom odjeljku, dok su cijene tečnih goriva bile niže.

Zbog usklađivanja akcizne politike na duvan i cigarete sa zakonodavstvom u Evropskoj uniji najbrži rast cijena od 5,5% g/g u periodu I-V 2020/I-V 2019 bio je u odjeljku alkoholnih pića i duvana.¹³

Tabela 5: Indeks potrošačkih cijena u Bosni i Hercegovini

Odjeljak	I 2020	II 2020	III 2020	IV 2020	V 2020	I-V 2020
	I 2019	II 2019	III 2019	IV 2019	V 2019	I-V 2019
00 Ukupan indeks	100,7	100,3	100,1	98,8	97,9	99,6
01 Hrana i bezalkoholna pića	101,6	100,8	101,0	101,3	100,3	101,0
02 Alkoholna pića i duvan	105,4	105,4	105,5	105,5	105,7	105,5
03 Odjeća i obuća	91,0	90,8	89,8	89,2	89,1	90,0
04 Stanovanje, voda, el. energija, plin i dr. energenti	101,0	100,8	100,7	100,0	99,1	100,3
05 Namještaj, kućni uređaji i redovno održavanje kuće	99,4	98,7	99,5	99,1	98,4	99,0
06 Zdravstvo	100,8	100,9	100,8	101,0	101,1	100,9
07 Prevoz	100,3	100,3	98,2	89,1	85,4	94,6
08 Komunikacije	100,1	100,2	100,5	100,9	100,9	100,5
09 Rekreacija i kultura	101,4	101,5	101,6	101,0	100,6	101,2
10 Obrazovanje	100,1	100,1	100,1	100,1	100,1	100,1
11 Restorani i hoteli	102,1	102,4	102,3	102,3	102,3	102,3
12 Ostala dobra i usluge	99,9	99,8	99,9	100,2	100,3	100,0

Izvor: BHAS

Monetarni sektor

Prema podacima Centralne banke Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu CBBiH) ukupna novčana masa (u daljem tekstu M2) na kraju maja 2020. godine iznosila je 26,5 mlrd. KM i uvećana je za 7,2% u odnosu na maj 2019. godine. Najznačajniji doprinos rastu M2 dale su komponente transakcijskog novca odnosno gotovina izvan banaka je uvećana za 18,7% (uz

¹² Izvor: EUROSTAT.

¹³ Upravni odbor Uprave za indirektno oporezivanje donio je Odluku o utvrđivanju specifične i minimalne akcize na cigarete i iznos akcize na duvan za pušenje za 2020. godinu. Minimalna akciza za pakovanje cigareta od 20 komada iznosi 3,04 KM, a specifična akciza iznosi 1,65 KM za pakovanje cigareta od 20 komada. Akciza na duvan za pušenje utvrđuje se u visini od 80% minimalne akcize na cigarete utvrđene u članu 3. stav (3) ove odluke iznosi 121,6 KM po kilogramu. Izvor: Odluka o utvrđivanju specifične i minimalne akcize na cigarete i iznos akcize na duvan za pušenje za 2020. godinu.

doprinos rastu M2 od 3,1 p.p) i prenosivi depoziti u domaćoj valuti uvećani su 8% g/g (uz doprinos rastu M2 od 2,6 p.p). U okviru kvazi novca, najveći doprinos rastu M2 dali su prenosivi depoziti u stranoj valuti (1,1 p.p) sa stopom rasta od 11,6% g/g kao i ostali depoziti u domaćoj valuti (0,8 p.p) sa stopom rasta od 7,6% g/g.

Tabela 6: Monetarni agregati u maju 2020. godine i stope rasta V 2020/V 2019

Opis	Gotovina izvan banaka	Prenosivi depoziti u domaćoj valuti	Transkacijski novac (M1)	Ostali depoziti u domaćoj valuti	Prenosivi depoziti u stranoj valuti	Ostali depoziti u stranoj valuti	Kvazi novac (QM)	Ukupna novčana masa (M2)
		1	2	3=1+2	4	5	6	7=4+5+6
Stanje u mil. KM	4.870,5	8.767,3	13.637,7	2.954,0	2.622,8	7.311,4	12.888,2	26.525,9
Stopa rasta g/g	18,7%	8,0%	11,6%	7,6%	11,6%	-1,7%	2,8%	7,2%

Izvor: CBBiH

Rezervni novac (u daljem tekstu M0) na kraju maja 2020. godine uvećan je za 4,1% u odnosu na isti mjesec prethodne godine i iznosio je oko 10,9 mlrd. KM. Pokrivenost M0 deviznim rezervama u maju 2020. godine iznosila je 119,4% čime su ispoštovane odredbe valutnog odbora. Najznačajniji doprinos rastu M0 dala je gotovina izvan monetarnih vlasti (8,9 p.p) sa stopom rasta od 19,2% g/g. Iako su najveću stopu rasta imali prenosivi depoziti drugih domaćih sektora kod monetarnih vlasti (36,7%) njihov doprinos rastu M0 bio je zanemariv (0,5 p.p) zbog malog udjela (1,9%). S druge strane, depoziti banaka kod monetarnih vlasti su smanjeni za 10,3% g/g i imali su negativan doprinos rastu M0.

Tabela 7: Rezervni novac u maju 2020. godine i stope rasta V 2020/V 2019

Opis	Gotovina izvan monetarnih vlasti	Depoziti banaka kod monetarnih vlasti	Prenosivi depoziti drugih domaćih sektora kod monetarnih vlasti	Rezervni novac (M0)
	1	2	3	4=1+2+3
Stanje u mil. KM	5.821,2	4.914,6	203,5	10.939,3
Stopa rasta g/g	19,2%	-10,3%	36,7%	4,1%

Izvor: CBBiH

Prosječna stopa obavezne¹⁴ rezerve u maju 2020. godine nije se mijenjala i iznosila je 10%. Na kraju maja 2020. godine prosječan saldo računa obaveznih rezervi kod CBBiH iznosio je oko 5 mlrd. KM i smanjen je za 9,3% u odnosu na isti mjesec prethodne godine. Na smanjenje prosječnog salda računa obaveznih rezervi kod CBBiH uticalo je smanjenje viška iznad obaveznih rezervi (-21,3% g/g), dok su prosječne obavezne rezerve bile veće za 4,9% u odnosu na maj 2019. godine. Zbog toga je povećan udio prosječnih obaveznih rezervi na 53,1% u strukturi prosječnog salda računa obaveznih rezervi kod CBBiH, dok je udio viška iznad obavezne rezerve smanjen na 46,9%.

¹⁴ Prosječna stopa obavezne rezerve = Prosječne obavezne rezerve/osnovica za obračun obavezne rezerve.

Tabela 8: Prosječne obavezne rezerve u maju 2020. godine i stope rasta V 2020/V 2019

Opis	Prosječan					
	Osnovica za obračun obavezne rezerve	Prosječne obavezne rezerve	saldo računa obaveznih rezervi kod CBBiH	Višak iznad obavezne rezerve	Prosječna stopa obavezne rezerve	Implicitna stopa obavezne rezerve
	1	2	3	4=3-2	5=2/1	6=3/1
Stanje u mil. KM	26.576,8	2.657,7	5.000,6	2.342,9	10,0%	18,8%
Stopa rasta g/g	4,9%	4,9%	-9,3%	-21,3%	-	-

Izvor: CBBiH

Na kraju maja 2020. godine bruto devizne rezerve uvećane su za 10,1% u odnosu na isti mjesec prethodne godine i iznosile su oko 13,1 mlrd. KM. U strukturi bruto deviznih rezervi dominiraju investicije u vrijednosne papire (71,2%) koje su uvećane za 10% g/g kao i depoziti kod nerezidentnih banaka (25,6%) sa stopom rasta 15,2% g/g. Sve komponente deviznih rezervi su uvećane u međugodišnjem poređenju osim strane valute u trezoru CBBiH koje su smanjene 56,1% g/g što je predstavljeno u tabeli ispod.

Tabela 9: Bruto devizne rezerve u maju 2020. godine i stope rasta V 2020/V 2019

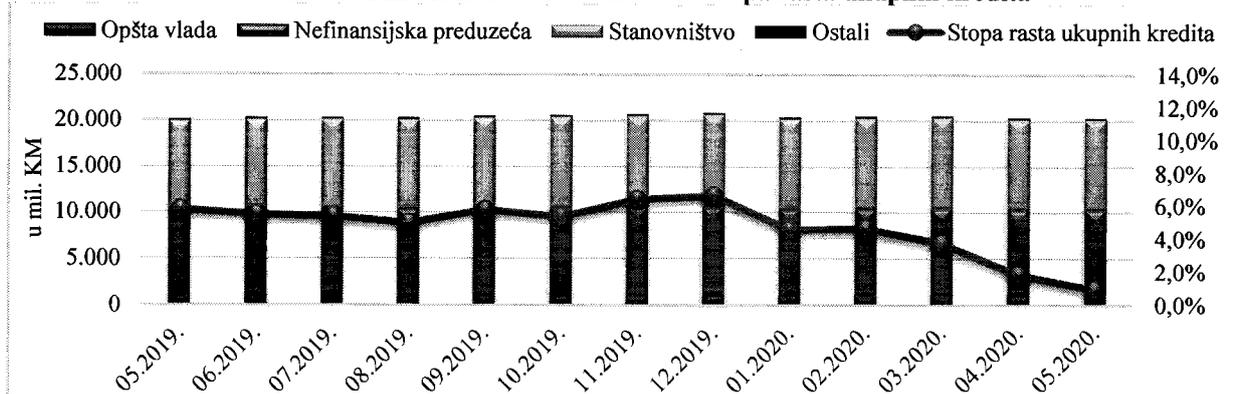
Opis	Zlato	Držanje SDR	Strana valuta u trezoru CBBiH	Depoziti kod nerezidentnih banaka	Ostalo	Investicije u vrijednosne papire	Ukupno
	1	2	3	4	5	6	7=1+...+6
Stanje u mil. KM	292,1	3,1	129,4	3.341,0	0,0	9.294,7	13.060,3
Stopa rasta g/g	33,1%	482,5%	-56,1%	15,2%	-	10,0%	10,1%

Izvor: CBBiH

Bankarski sektor

Ukupni plasirani krediti na kraju mjeseca maja 2020. godine su dostigli 20,26 mlrd. KM uz stopu rasta 0,9% g/g. Krediti plasirani stanovništvu su sa dostignutih 9,8 mlrd KM i stopom rasta od 2,2% g/g imali najveće učešće (48,3%) u ukupnim kreditima. Krediti plasirani nefinansijskim preduzećima su sa dostignutih 9,2 mlrd. KM i negativnom stopom rasta (-1% g/g) bili drugi po veličini (45,4% učešće). Na kraju mjeseca maja ova dva segmenta su zajedno predstavljali oko 93,8% svih plasiranih kredita. Krediti plasirani opštoj vladi sa dostignutih 1,1 mlrd. KM i stopom rasta od 4,4% g/g su bili treći po veličini (5,4% učešće).

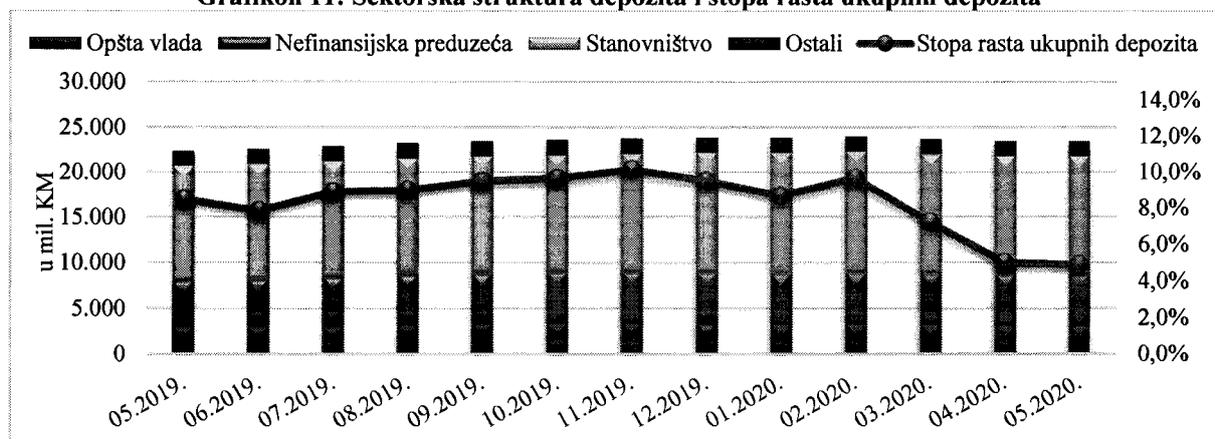
Grafikon 10: Sektorska struktura kredita i stopa rasta ukupnih kredita

Izvor: CBBiH

Na kraju mjesec maja 2020. godine ukupni plasirani depoziti su dostigli 23,4 mlrd. KM uz stopu rasta od 4,9% g/g. Depoziti stanovništva su sa dostignutih 13,1 mlrd. KM i stopom rasta od 3,3% g/g imali najveće učešće u ukupnim depozitima (56%). Depoziti nefinansijskim preduzećima su bili drugi po veličini (23,4% učešće) sa dostignutih 5,5 mlrd. KM i stopom rasta 9,6% g/g. Treći po veličini su bili depoziti opšte vlade (13,6% učešće) sa dostignutih 3,2 mlrd. KM i stopom rasta od 4,9% g/g.

Grafikon 11: Sektorska struktura depozita i stopa rasta ukupnih depozita

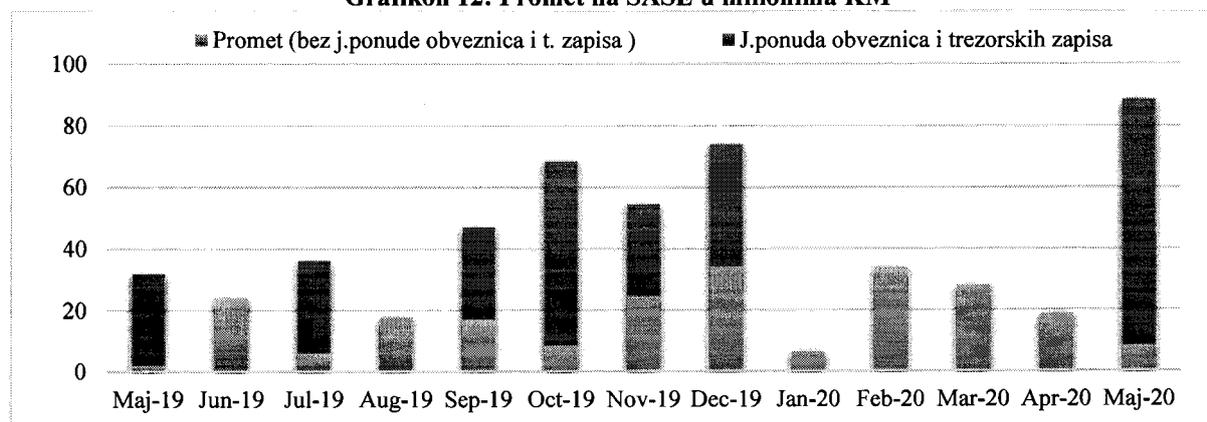

Izvor: CBBiH

Berze u Bosni i Hercegovini

Promet na Sarajevskoj berzi (u daljem tekstu SASE) je na kraju mjeseca maja 2020. godine dostigao 88,5 mil. KM i bio je veći 2,8 puta od prometa u istom periodu prošle godine. U mjesecu maju su održane 26. aukcija obveznica i 65. aukcija trezorskih zapisa Federacije Bosne i Hercegovine čime je za emitenta prikupljeno ukupno 19.97 mil. KM (od prodaje obveznica) i 59,96 mil. KM (prodaje trezorskih zapisa). Ovaj ostvareni promet ujedno predstavlja 90% ukupnog ostvarenog prometa na berzama u Bosni i Hercegovini.

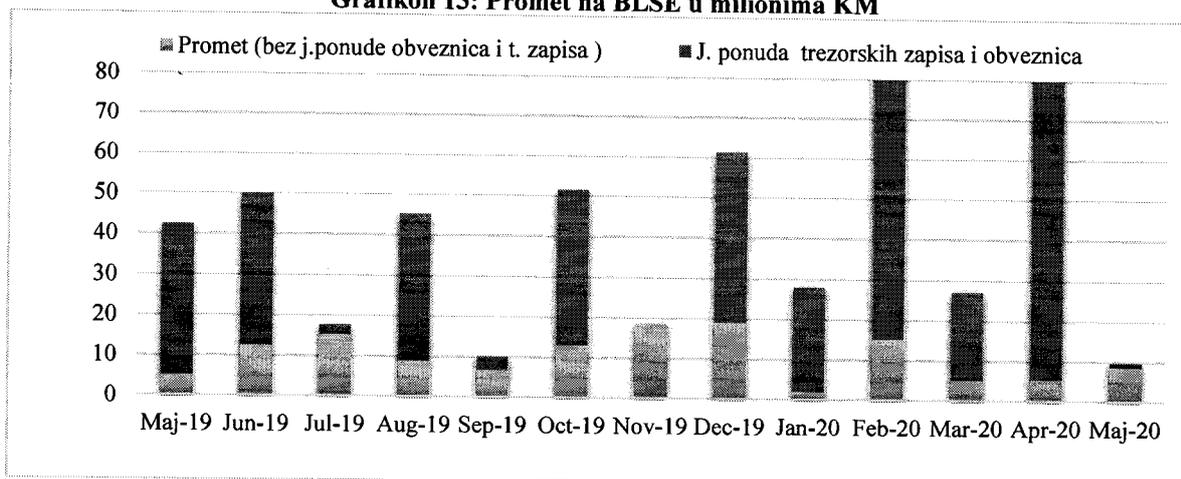
Grafikon 12: Promet na SASE u milionima KM

Izvor: SASE

Promet na Banjalučkoj berzi (u daljem tekstu BLSE) na kraju mjeseca maja 2020. godine je dostigao 9,8 mil. KM i bio je manji za 76,9% od prometa u istom periodu prošle godine. U mjesecu maju na BLSE je putem javne ponude obveznica za emitenta prikupljeno 1,3 mil. KM. Ovaj ostvareni promet ujedno predstavlja 10% ukupnog ostvarenog prometa na berzama u Bosni i Hercegovini.

Grafikon 13: Promet na BLSE u milionima KM

Izvor: BLSE

Ukupan promet na SASE i BLSE na kraju mjeseca maja 2020 godine je dostigao 98,3 mil. KM i bio je veći 32,3% g/g u odnosu na ostvareni promet u istom periodu prošle godine.

U ovom mjesecu je putem javne ponude obveznica i trezorskih zapisa za emitente prikupljeno 81,23 mil. KM, što predstavlja 82,6% ukupnog prometa.

Tabela 10: Ukupan promet (u KM) na SASE i BLSE

Godina	SASE	BLSE	UKUPNO
Maj-18	25.584.769	6.150.975	31.735.744
Maj-19	31.971.971	42.328.670	74.300.641
Maj-20	88.497.629	9.799.014	98.296.643

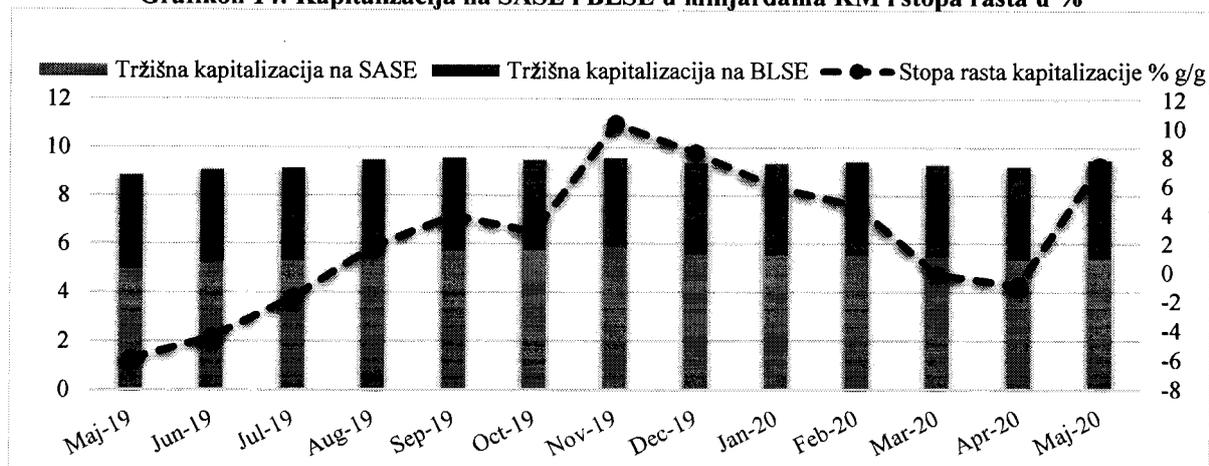
Izvor: SASE i BLSE

Kapitalizacija na SASE na kraju mjeseca maja 2020. godine je iznosila 5,4 mlrd. KM i uz stopu rasta od 9,1 g/g je ostvarila učešće 56,9% u ukupnoj kapitalizaciji.

Kapitalizacija na BLSE na kraju mjeseca maja 2020. godine je dostigla iznos od 4,1 mlrd. KM i sa stopom rasta od 5,4% g/g je ostvarila učešće od 43,1% u ukupnoj kapitalizaciji.

Ukupna kapitalizacija (SASE+BLSE) na kraju mjeseca maja 2020. godine je uz stopu rasta od 7,5% g/g dostigla iznos od 9,5 mlrd. KM.

Grafikon 14: Kapitalizacija na SASE i BLSE u milijardama KM i stopa rasta u %

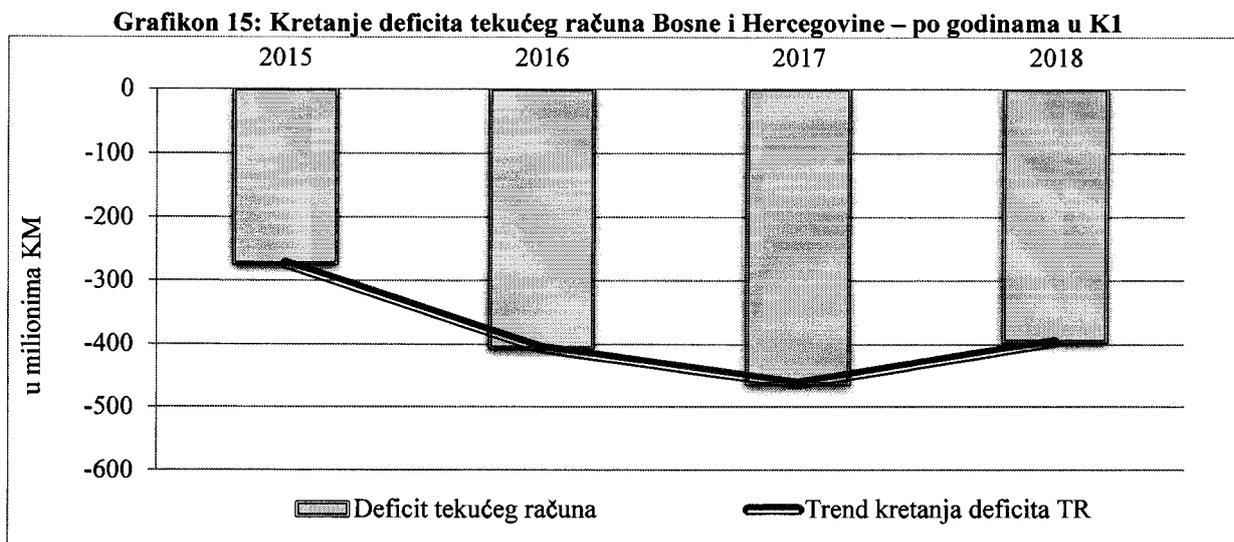
Izvor: SASE i BLSE

4. Vanjski sektor

Platni bilans

Deficit tekućeg računa u K1 2020. godine niži je za 14,6% u odnosu na isti period prošle godine¹⁵. Iskazano u nominalnom iznosu deficit tekućeg računa je iznosio 395 miliona KM (K1 2020) dok je prethodne godine u istom periodu bio 463 miliona KM.

Prema dostupnim podacima CBBiH deficit vanjskotrgovinske razmjene, u posmatranom kvartalu, niži je za 6,4% (g/g). Do ovog smanjenja je došlo usljed smanjenja uvoza (roba i usluga) od 5,5% i smanjenja izvoza od 5,1%.

Tekući neto prilivi novca iz inostranstva zabilježili su pad od 2,1% kao rezultat smanjenih tekućih priliva za 4,2% i smanjenja odliva novca u inostranstvo za 9,9%.

Kod tekućih priliva novca iz inostranstva došlo je do smanjenja priliva novca kod domaćinstava koji su u K1 2020. godine iznosili 1,111 milijardi KM dok su prethodne godine u istom periodu iznosili 1,155 miliona KM (pad od 3,9%). Ovom padu priliva kod domaćinstava najviše su doprinjeli smanjenje doznaka građana iz inostranstva koje su u K1 2020. godine iznosile 637 miliona KM dok su godinu ranije bile 659 miliona KM (pad od 3,4%) te smanjenje kompenzacija zaposlenih rezidenata Bosne i Hercegovine u inostranstvu od 16,1% (u K1 2020. godine su iznosile 180 miliona KM dok su godinu ranije u istom kvartalu zabilježile 214 miliona KM). U kategorijama doznaka socijalnih beneficija iz inostranstva i ostalih tekućih transfera iz inostranstva je zabilježen rast od 2,4% odnosno 45,2% (g/g).

Neto odlivi prema inostranstvu (kao što je već navedeno) su u posmatranom periodu smanjeni zbog manjih odliva prema finansijskom sektoru (u K1 2020. godine nisu zabilježeni odlivi dok su godinu ranije iznosili 117 miliona KM), zbog manjih odliva prema domaćinstvima (u K1 2020. godine su iznosili 33,6 miliona KM dok su godinu ranije u istom periodu iznosili 34,4 miliona KM) te zbog smanjenja odliva iz sektora opšte vlade (u K1 2020. godine odlivi su bili 66 miliona KM dok su godinu ranije iznosili 90 miliona KM).

Finansiranje deficita tekućeg računa u K1 2020. godine se odvijalo kroz porast ulaganja u aktivu Bosne i Hercegovine u inostranstvu od 55 miliona KM, povećanje inostranih obaveza za 195 miliona (strana ulaganja u vlasnički kapital u BiH u iznosu od 196 miliona KM,

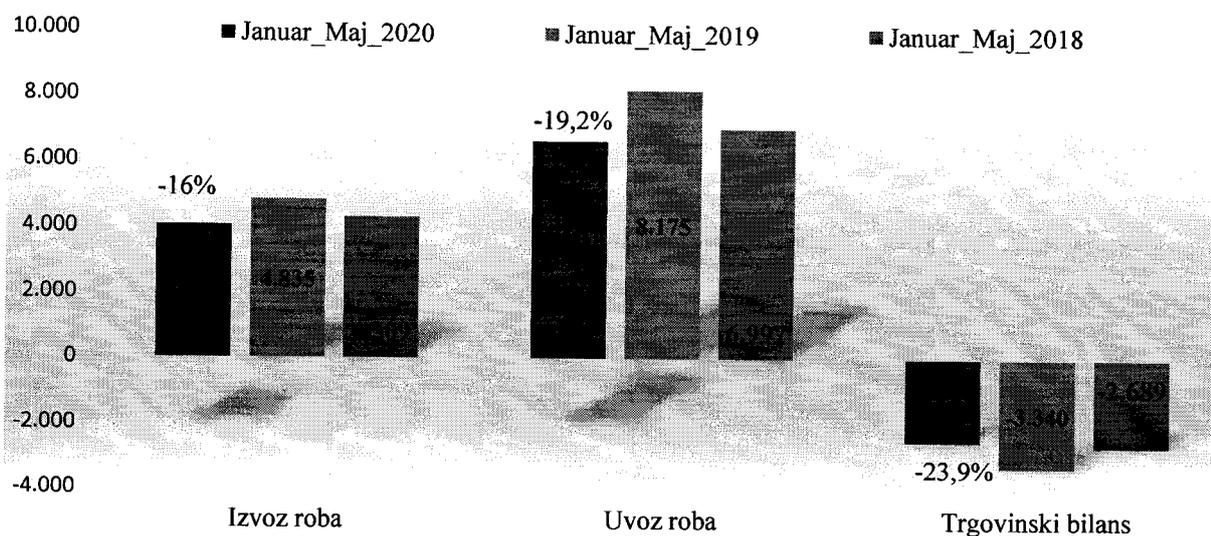
¹⁵ Izvor podataka: CBBiH

sredstva trgovinskih kredita 135 miliona KM, ostale obaveze prema nerezidentima u iznosu od 4 miliona KM, smanjenjem sredstva rezervne aktive od 145 miliona KM¹⁶ uz istovremeno smanjenje vanjskog zaduživanja-otplata duga od 141 miliona KM), sredstvima sa kapitalnog računa 72 miliona KM uz neto greške i propuste u iznosu od 35 miliona KM.

Vanjskotrgovinska robna razmjena

Trend slabljenja vanjskotrgovinske robne razmjene u Bosni i Hercegovini iz prethodne godine dodatno je intenziviran u 2020. godine usljed širenja pandemije virusa Covid-19. Širenje virusa Covid-19 veoma negativno se odrazilo na svjetsku trgovinu pa samim tim i na vanjskotrgovinsku robnu razmjenu u Bosni i Hercegovini. Tako je Bosna i Hercegovina prema podacima BHAS-a za period januar-maj 2020. godine zabilježila smanjenje ukupne vanjskotrgovinske robne razmjene za oko 1/5 u odnosu na isti period prethodne godine, što je posljedica pada izvoza roba od 16% i istovremenog pada uvoza od skoro 20%. S druge strane, ako se podaci o vanjskotrgovinskoj robnoj razmjeni posmatraju na mjesečnom nivou odnosno samo za mjesec maj 2020. godine kada je pandemija u potpunosti zahvatila Bosnu i Hercegovinu pad izvoza roba je iznosio 28,3%, dok je uvozni pad iznosio oko 35%.¹⁷ Pregled kretanja vanjskotrgovinskih indikatora u Bosni i Hercegovini za period januar-maj 2020. godine prikazan je na grafikonu ispod:

Grafikon 16. Pregled kretanja vanjskotrgovinske robne razmjene u Bosni i Hercegovini za period januar-maj 2020. godinu (stope rasta g/g i nominalni iznosi u KM)

Izvor: BHAS

Izvoz roba iz Bosne i Hercegovine u periodu januar-maj 2020. godine iznosio je 4 milijarde KM što predstavlja nominalno smanjenje od 16% u odnosu na isti period prethodne godine, dok je pad robnog izvoza u maju 2020. godine u odnosu na isti mjesec prethodne godine iznosio 28,3%. Ovaj pad robnog izvoza posljedica je slabljenja izvozne tražnje koji je uzrokovan širenjem globalne pandemije Covid-19, kao i pada proizvodnje u okviru prerađivačke

¹⁶ Za razliku od monetarnog sektora gdje se analizira stanje deviznih rezervi na kraju perioda ovdje se prate tokovi novca.

¹⁷ Agencija za statistiku Bosne i Hercegovine, Saopštenje, „Vanjskotrgovinska robna razmjena u Bosni i Hercegovini za maj 2019. godine-prethodni podaci“, 20.06.2020. godine.

industrije u Bosni i Hercegovini. Naime, potrebno je imati u vidu da su neke od vodećih bh. izvoznih kompanija i tokom prethodne godine imali velike probleme u poslovanju koji su dodatno intenzivirani i u okviru ostalih izvoznih kompanija u 2020. godini eskalacijom pandemije Covid 19 što je dovelo do velikog pada izvozne tražnje za bh. izvoznim proizvodima. Ako se robni izvoz iz Bosne i Hercegovine u periodu januar-maj 2020. godine posmatra detaljnije po proizvodima, vidljivo je da su najznačajnija smanjenja istog koja su dovela do ukupnog pada izvoza roba registrirana u okviru izvoza: aluminijuma 68%, (-4,2 p.p), sirovog željeza i čelika 34% (-1,4 p.p), obuće 22,7% (-1,4 p.p), namještaja 25% (-1,4 p.p), koksa i naftnih derivata 36% (-1,0 p.p), te rezervnih dijelova za automobile oko 30% (-0,7 p.p) i dr. S druge strane, povećanja izvoza određenih metalnih proizvoda, električne energije i opreme nisu značajnije spriječili pad ukupnog robnog izvoza iz Bosne i Hercegovine u prvih 5 mjeseci 2020. godine.

S druge strane, ako se bh. izvoz roba u periodu januar-maj 2020. godine posmatra po glavnim trgovinskim partnerima vidljivo je da najviše robe izvezeno na tržište zemalja EU u vrijednosti od skoro 3 milijarde KM što predstavlja smanjenje od 16,5%. U istom vremenskom periodu izvoz roba u zemlje CEFTA-e iznosio je 633 miliona KM što predstavlja smanjenje od 16,3% u odnosu na isti period prethodne godine. Ako se robni izvoz iz Bosne i Hercegovine posmatra po zemljama vidljivo je da su najznačajnija smanjenja izvoza zabilježena prilikom izvoza u Italiju od 35% (-4,2 p.p), Srbiju 18,2% (-2,0 p.p), Njemačku 9,6 (-1,4 p.p) Sloveniju 15,2% (-1,3 p.p.), Hrvatsku 8,2% (-1,0 p.p), i Austriju 11,9 (-1,1 p.p).

S druge strane, tokom posmatranog perioda u periodu januar-maj 2020.godine pored pada proizvodnje i izvozne tražnje došlo je i do slabljenja domaće tražnje (potrošnja i investicije) u Bosni i Hercegovini što je rezultiralo i padom robnog uvoza. Naime, prema podacima BHASA za prvih 5 mjeseci 2020. godine uvoz roba u Bosnu i Hercegovinu iznosio je 6,6 milijardi KM što predstavlja nominalno smanjenje od skoro 19,2% u odnosu na isti period prethodne godine, dok je pad robnog uvoza u maju 2020. godine iznosio oko 35%. Posmatrano po proizvodima, najznačajnija smanjenja uvoza roba koja su dovela do smanjenja ukupnog uvoza registrirana su u okviru uvoza motornih vozila 40,3% (-2,6 p.p), rafiniranih naftnih derivata 30% (-2,3 p.p), električne energije 80% (-1,6 p.p), sirovog aluminijuma 45% (-1,2 p.p), kamenog uglja 42% (-1,2 p.p) i dr. Ako se robni uvoz u Bosnu i Hercegovinu za period januar-maj 2020 godine posmatra po glavnim trgovinskim partnerima, vidljivo je da je najviše robe uvezeno iz zemalja EU u iznosu od preko 4 milijarde KM što predstavlja smanjenje od preko 20%, dok je uvoz iz zemalja CEFTA-e iznosio 816 miliona KM što predstavlja smanjenje od 12,8% u odnosu na isti period prethodne godine. Posmatrano po zemljama koje su glavni trgovinski partneri Bosne i Hercegovine u prvih pet mjeseci 2020. godine došlo je do smanjenja uvoza iz Hrvatske 28% (-2,8 p.p), Italije 18,2% (-2,1 p.p), Njemačke 19,1% (-2,4 p.p), SAD-a 39 (-1,4 p.p.), Rusije 37% (-1,1 p.p), Srbije 13% (-1,3 p.p.) i Kine 14,4% (-1,1 p.p.).

Slabljenje izvozne tražnje koji se manifestovao padom robnog izvoza od 16% uz istovremeno smanjenje domaće tražnje kroz pad robnog uvoza od 19,2% rezultirali su smanjenjem robnog deficita za skoro 25% (1/4) u odnosu na isti period prethodne godine. Ovo smanjenje robnog deficita na implicitan način ukazuje da je u periodu januar-maj 2020. godine došlo do značajnog pada ekonomske aktivnosti (pad proizvodnje, potrošnje, investicija i vanjskotrgovinske razmjene). Iako je robni deficit u Bosni i Hercegovini smanjen za ¼ u odnosu na prethodnu godinu što je posljedica eksternog šoka odnosno cikličnih kretanja, robni deficit je još uvijek veoma izražen i odslikava slabu konkurentnsku pozicioniranost Bosne i Hercegovine. Ako se struktura robnog deficita za period januar-maj posmatra po proizvodima vidljivo je da su najznačajnije kategorije predstavljaju prehrambeni proizvodi, rafinirani naftni derivati, motorna vozila i farmaceutski preparati. Niži nivo vanjskotrgovinske robne razmjene, a posebno pad robnog uvoza u periodu januar-maj 2020. godine rezultirali su djelimičnim poboljšanjem ukupne pokrivenosti uvoza izvozom u Bosni i Hercegovini za skoro 1,5 p.p koja je na kraju

posmatranog perioda iznosila 61,5%. Detaljniji prikaz vanjskotrgovinske razmjene u Bosni i Hercegovini za period januar-maj 2020. godine po HS klasifikaciji prikazan je u tabeli ispod:

Tabela 11. Pregled kretanja vanjskotrgovinske robne razmjene po HS klasifikaciji za period januar-maj 2020. godine

Izvor i vrst. robe klasifikovanih prema harmoniziranom sistemu kodova (PS)	IZVOZ				UVOZ				DIFICIT				Položenost uveza izvozom
	Jan_Maj_2019	Jan_Maj_2020	2020/2019 promjena %		Jan_Maj_2019	Jan_Maj_2020	2020/2019 promjena %		Jan_Maj_2019	Jan_Maj_2020	2020/2019 promjena %		
	u mil KM	u mil KM	g/g	p.p	u mil KM	u mil KM	g/g	p.p	u mil KM	u mil KM	g/g	p.p	
UKUPNO	4835	4061	-16,0	-16,0	8175	6604	-19,2	-19,2	-3340	-2543	-23,9	-23,9	61,5%
1 ŽIVOTINJE I PROIZVODI ŽIVOTINJSKOG PORUČKA	59	66	12,8	0,2	227	204	-10,3	-0,29	168	137	-18,4	-0,93	32,6%
2 ŽIVOTINJSKOG PORUČKA PROIZVODI BIJNOG PORUČKA	67	76	13,0	0,18	319	359	12,7	0,49	-252	-283	12,6	0,95	21,1%
3 MASTI I ULJA ŽIVOTINJSKOG PORUČKA I PREHRAMBENE	59	39	-34,5	0,42	86	59	-33,5	-0,33	-27	-20	-24,8	-0,20	65,6%
4 PREHRAMBENE PROIZVODI MINERALNOG PORUČKA	117	126	8,4	0,20	629	607	-3,5	-0,27	-512	-481	-6,2	-0,98	20,8%
5 PROIZVODI HEMISKE INDUSTRIJE IJESKOVANIH PLASTIČNE MASE, GUMA I KAUČUK	473	410	-13,4	-1,31	1235	763	-38,2	-5,77	-762	-353	-33,6	-12,23	53,7%
6 PROIZVODI HEMISKE INDUSTRIJE IJESKOVANIH PLASTIČNE MASE, GUMA I KAUČUK	386	313	-18,9	-1,51	739	696	-5,8	-0,53	-337	-383	6,5	0,90	44,9%
7 KOKA I KRZNO	192	198	3,0	0,12	528	470	-11,0	-0,71	-336	-272	-19,0	-1,91	42,1%
8 DRVO I KRZNO	68	41	-39,3	-0,55	165	118	-28,5	-0,57	97	-77	-20,9	-0,61	34,7%
9 DRVO I PROIZVODI OD DRVETA	308	262	-14,9	-0,95	143	104	-27,4	-0,48	165	138	-4,1	0,20	251,9%
10 CELULOZA, PAPIR I KARTON I NJIHOVI PROIZVODI	116	120	3,1	0,07	191	170	-10,9	-0,25	-74	-50	-32,7	-0,73	70,6%
11 TEKSTIL I TEKSTILNI PROIZVODI	258	240	-6,8	-0,36	514	413	-19,6	-1,24	-257	-173	-32,6	-2,50	58,1%
12 OBUČA, ŠEŠIRI, KAPE I SUŠIČI PROIZVODI	321	252	-21,5	-1,43	161	124	-22,7	-0,45	161	128	-20,3	0,98	203,2%
13 PROIZVODI OD KAMENA, GIPS, CEMENTA I SUŠIČNI BISKER I PLEMENTI METALI	52	45	-12,6	-0,13	160	132	-17,7	-0,35	-109	-87	-20,1	-0,66	34,1%
14 NJIHOVI PROIZVODI, BAZNI METALI I PROIZVODI OD BAZNIH METALA	7	12	66,7	0,10	11	11	-1,8	0,00	-4	1	-125,0	-0,15	109,1%
15 MAŠINE, APARATI, MEHANIČKI I ELEKTRIČNI TRANSPORTNA SREDSTVA I NJIHOVI DIOLOVI I	960	651	-32,2	-6,39	952	762	-19,9	-2,32	8	-111	-1505,1	3,56	85,4%
16 SATOSVI, MUJERNI, MUZIČKI I MEDICINSKI INSTRUMENTI ORUŽJE I MUNICIJA, NJIHOVI DIOLOVI I PRIBOR	673	611	-9,3	-1,29	1138	901	-20,8	-2,90	-465	-290	-37,6	-5,23	67,8%
17 SATOSVI, MUJERNI, MUZIČKI I MEDICINSKI INSTRUMENTI ORUŽJE I MUNICIJA, NJIHOVI DIOLOVI I PRIBOR	161	123	-23,4	-0,78	645	419	-35,0	-2,76	-484	-296	-38,9	-5,63	29,4%
18 SATOSVI, MUJERNI, MUZIČKI I MEDICINSKI INSTRUMENTI ORUŽJE I MUNICIJA, NJIHOVI DIOLOVI I PRIBOR	12	11	-5,2	-0,01	111	123	11,1	0,15	-99	-112	13,0	0,39	8,9%
19 SATOSVI, MUJERNI, MUZIČKI I MEDICINSKI INSTRUMENTI ORUŽJE I MUNICIJA, NJIHOVI DIOLOVI I PRIBOR	62	68	9,1	0,12	7	4	-36,2	-0,03	55	64	14,8	-0,25	1545,5%
20 BAZNI METALI I PROIZVODI	484	395	-18,3	-1,83	207	158	-23,6	-0,60	277	237	-14,4	-1,19	250,0%
21 UMJETNA DIELA, KOLEKCIJONARSKI	0	0	0,0	0,00	0	0	0,0	0,00	0	0	0,0	0,00	0,0%
98 NEKLASIFIKOVANO	0	0	0,0	0,00	0	0	0,0	0,00	0	0	0,0	0,00	0,0%

Izvor: BHAS

5. Strane direktne investicije

Prema podacima Centralne banke Bosne i Hercegovine¹⁸ ukupna strana ulaganja u prvom kvartalu 2020. godine su iznosila 243,2 mil. KM (neto finansijska pasiva) i manja su za 3,4% g/g. Reinvestirane zarade¹⁹ su u prvom kvartalu 2020. godine iznosile samo 7,6 mil. KM i manje su 58,5% g/g. Učestvovala su neto finansijskoj pasivi sa samo 3,1%.

Tabela 12: SDU po kvartalima u 2016, 2017, 2018. i 2019. godini

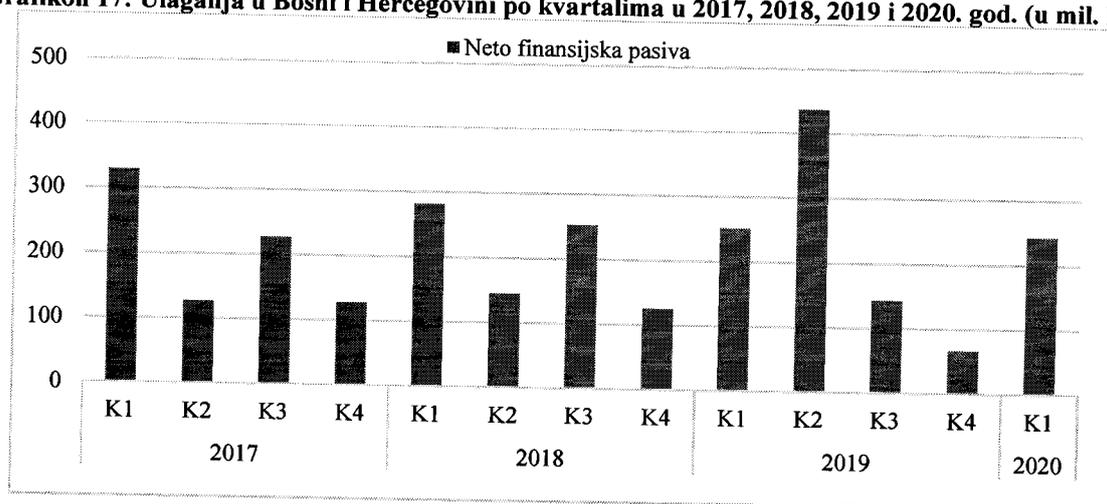
U milionima KM	K1	K2	K3	K4	K1-K4
2017	328,4	127,4	227,1	128,5	811,4
2018	281,5	145,5	252,4	125,6	805,0
2019	251,7	436,6	143,6	66,7	898,6
2020	243,2				

Izvor: CBBiH

¹⁸CBBH - BPM6_Q1_2015_Q1_2020.

¹⁹ Pokazuje odnos ulaganja u već postojeće kapacitete u odnosu prema ulaganjima u nove projekte.

Grafikon 17: Ulaganja u Bosni i Hercegovini po kvartalima u 2017, 2018, 2019 i 2020. god. (u mil. KM)

Izvor: CBBiH

Kreditna agencija Standard & Poor's je 30.04.2020. godine potvrdila Bosni i Hercegovini suvereni kreditni rejting i promijenila izgledu „B pozitivni izgledi“ u „B stabilni izgledi“. Kreditna agencija Moody's Investors Service nije mijenjala ocjenu tj. u septembru 2019. godine je potvrđena već ranije ustanovljena ocjena „B3 stabilni izgledi“.

